

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:

— Megállapodás szerint. —

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

Kultúregyesületek.

Holnap alakul meg a Dunántúli Köz-
művelődési Egyesület zala vármegyei fiókja.

Mult számunkban már felhívtuk vár-
megyének közönségének figyelmét a köz-
művelődési egyesület fontos missiójára,
amelyet Zalának horvát és vend vidékein
betölteni hivatva van. Már régen meg-
kellett volna mozdulnia vármegyénk társad-
almának, hogy megteremtse azokat a
kulturális kapcsolatot, melyekkel horvát-
jainkat és vendjeinket a magyar nemzet
közösségébe vonjuk. Már régen kellett
volna gondoskodnunk eszközökről, amelyek-
kel a Dráván túlról jövő hatást ellen-
súlyozzuk s visszaverjük a délszláv táma-
dásokat, megerősítsük nemzeti kulturánk
határait védő sáncokat. Hiszen régen tud-
juk már, hogy az illir mozgolódás egyik
törekvése az is, hogy a Muraközt elszakítsa
Magyarország testétől s a délszláv állam
rajongó apostolai a magyarosítás sikereit
igyekeznek meghiusítani.

De jobb későn, mint soha. És százszor
jobb ma, mint holnap, amikor már későn
lehet.

Rámotattunk már arra, hogy a horvát
maszlag mennyire terjed s ha a kultura
békés fegyvereivel idejekorán utját nem
álljuk, elveszithetjük örökre a becsületes,

jórávaló, munkás nép szívét s néhány évtized
mulva a magyar nyelv uralmának határát
ezen az oldalon is beljebb engedjük, mint
ahogy az oláhság mindig befelé tolódik a
magyar vidékek szélein.

Ezért kell nekünk megalakítani a köz-
művelődési egyesület önálló fiókját; ezért
kell fokozottabb tevékenységet kifejtenünk
mint a multban tettük; ezért kell a vár-
megye egész társadalmának részt kérnie
a kulturális munkából.

A kultúregyesület ugyszólván speciális
fogalom, amelyet csak azok az országok
ismernek, ahol nyelvben és kulturában
nem egységes a nemzet. Egységes nemzetek-
nek nincsenek kultúregyesületeik, vagy ha
vanuk is, a nemzetek körében nem töltönek
be hivatást, hanem ott fejtenek ki áldásos
működést, ahol a nemzetnek kisebb exposi-
turái élnek. Angol kultúregyletről olyan
értelemben, mint nálunk, nem hallottunk;
még kevésbé franciáról; német kultur-
egyesület azonban már van, de nem otthon
működik, hanem legszívesebben nálunk.

Nekünk magyaroknak már nagy szük-
ségünk van kultúregyesületekre. Az újabb
időben közéletünk teljesen magyar jellegű
ugyan, de a társadalom egyes részeiben
a nemzeti eszmék még mindig idegenek s
hazánk több vidékén még mindig féltünk

kell a magyarságot a tulnyomó nemzeti-
ségi befolyástól.

Ezeket a vidékeket kulturális tekintet-
ben támogatást kell nyújtani a magyarság-
nak s oda kell hatni, hogy az idegen
elemek minél könnyebben asszimilálódjanak
a magyarral s ne megfordítva. Különösen
az utóbbi szempont jelentős, mert a magyar
faj a nemzetiségi vidékeken sajátosság
átalakuláson megy keresztül és inkább
asszimilálódik, semhogy az idegent vonná
magához. Sok része lehet ebben a magyar
faj alkalmazkodó képességének és annak
a tulon tul való loyaltásnak, amellyel a
magyarság az idegennel szemben viseltetik.
Valóságos küzdelmet kell a kultúregyesüle-
teknek kifejteniök, hogy a magyarságot a
nemzetiségek között megtarthassák a magyar
nemzet számára. Még ott is, ahol a magyar
elem a legközelebbi szomszédságban erős
támaszt lel, még ott is fenyegető a nemzeti-
ségekre való beolvadás veszedelme. Utal-
hatunk Szlavónia magyar közsegeire, amelyek
a Dráva partján magyar vidékre támasz-
kodnak, mégis horvátosodnak; vagy például
a vend vidéken lakó magyar családokra,
amelyek a második generációban már vendek
lettek.

Ismerve a magyar fajnak ezt a tulajdon-
ságát, százszorosan kell becsülnünk a

Megálmodtad-e boldogságodat? . . .

Mikor a százszor szép szemed
Mereng az ablakod megett
A nyájas esti szürkületben,
Mit én is mindig úgy szerettem . . .
Mikor az óra halk ütemje
Felelget a te hű szivedre,
S mesélget néked méla hangulat . . .
— Megálmodtad-e boldogságodat?

Mikor találkozol vele,
Ki napsugára, mindene
A te szerelmes kis szivednek . . .
Ki idegen volt s úgy lepott meg . . .
Mikor a fényes utakon
A nagy titok feléje von . . .
S mikor alázatosan elhalad . . .
— Reméled-e boldogságodat?

Mikor virágod illatoz,
S te százszor édes, aranyos,
Finom kezvedbe csak veszed fel
S beszélsz neki a szép szemeddel . . .
Mig nyiladoz fehér akác
S valakire szived vigyáz . . .
Mesélik-e a szép virágaid:
Hogy vár reád a boldogságod itt? . . .

Láng A. József.

A menyasszony.

Éltetted adó, vigasztaló szép nyári reggel van.
A nap sugarai üde ragyogásban borították
az egész természetet. A levegő hűs, balzsamos
illatot lehel és mindenütt a béke, életöröm, jókedv
és megelégedés tanyázik.

A szökécselő madárkák éneklése, az éltető
illatot párologó virágok és a friss reggeli levegő
szinte lopva oson be egy kis szoba ajtaján.

A máskor oly derűs és vidám hajlékban
már napok óta elfojtott szomorúság fészkelte
be magát.

Egy halvány, leány fekszik ágyában, betegen.
És mosolyog. Mosolyog, mint szokta mindig,
mikor fájdalmát akarta elpalástolni. És mily
álnok volt e mosoly! Míg jó anyja azt hitte,
hogy a visszatérő erő és remények csalják ajkaira
a megelégedettség nyilvánulását, szívét a keserű
és reménytelen tudat facsarta össze. Csak néha-
néha, mikor az ég is sirt, akkor gondolkodott
elmélázva maga elé. Reményei és terveit törede-
zett szavakban törtek ki háborgó kebléből és
akkor megint mosolygott.

Révedező tekintete mintha megerősödne. Bátor-
ító pillantást vet anyjára, ki mély bánatát
elfojtva, ott ül ágya mellett.

— Anyuskám, ma egészen jól érzem magam . . .

A beteg kedves arcán erre újból mosoly üt
tanyát. És mosolygása oly jól illett a hal-
vány archoz, melyen csak egy pirosság látszott
. . . egy előszívárgott véresepp a szája szélén.

A napsugár behatol a befüggönyözött ablak
nyílásai között. Hirdeti az életet és az ágyon
mosolyog egy fiatal élet . . . küzködve a
halállal.

Irgalom nélküli is az a gyilkos betegség.
Gyönyörködik a kinosan ziháló kebelben, a mint
egy-egy köhögési roham előveszi.

De tud irgalmas is lenni. Megállítja a fuldokló
köhögést és lázas pihegessel csalja elő arcára
vigasztaló társát: a mosolyt.

Mosolyogva néz a megtört anyára . . .

És ez ki tudja meddig tartana. Mert az
irgalomból ennyi nagyon elég. Fuldokló köhög-
és lepi meg, melle zihál, öntudata elvész, ajkai
mormolni kezdenek . . . és a zaklatott szív
elkezdi lázas, szakgatott meséjét . . .

. . . Olyan szép idő volt, mint mostan. A
templom öreg harangja a vasárnapi misére szólí-
tott . . . Még édes apám maga kísért el a
templomba és úgy ment hivatalába . . . Mise
után kimentünk a mezőre . . . virágot szedni.
Már dél fele járt az idő, mikor kezembem egy
nagy bokrétaival hazafelé igyekeztünk . . . De
a halál megirigyelte a gyermek boldogságát . . .

kultúregyesületek működését, kivált mikor oly vidékeken tevékenyek, amely vidékeken a magyarság nincs kedvező helyzetben s ahol a magyarosodást nemzetiségi fészkelődések hátráltatják.

Magyarország két legnagyobb kultúregyesülete — az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület és a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület — mellett már vannak kisebb körökre szorított kultúregyesületek is, amelyek közül ránk nézve a Dunántuli Közművelődési Egyesület bir kiváló fontossággal, mert működési körébe tartozik a mi vármegyénk is.

A Dunántuli Közművelődési Egyesület működésének áldásait mi zalaiak ezideig nem éreztük oly mérvben, mint az a Muraköz és a vendvidék megmagyarosítása érdekében kívánatos lett volna. Ennek oka az, hogy nem alakítottuk meg az önálló fiókegyesületet, amely kizárólag a zalai kulturális érdekeket szolgálná.

Ezt a mulasztást akarjuk most helyrehozni a fiókegyesület megalakításával.

Azt hisszük, hogy a mozgalom fontosságáról nem kell hosszasan értekezni. A Muraköz viszonyait minden zalai ember ismeri s a muraközi népet mindenki szereti annyira, hogy készséggel áll abba a gárdába, amely legelső sorban a magyar kultúrának a határszéleken való megerősítését tűzi ki céljául. Az utóbbi idők eseményei meggyőzőhettek mindenkit, hogy fokozott társadalmi munkával kell hozzálátnunk a magyarosításhoz, mert báránybőrbe bujt farkasok kóvályognak az idegen ajku nép között, hogy azt hűtlenné tegyék hazájához.

És van a vármegyének Muraközön kívül is egy vidéke, amely rászorul arra, hogy magyarságában megerősítessék. A vendfalvak népe szívesen simul hozzánk, csak

A jó öreg plébánossal találkozom. A mint meglát, szeméibe könnyek lopódnak, lehajol hozzám, megeszokol és az mondja: Szegény kis árva!... Kicsinyke eszemmel nem értettem meg a dolgot. Kézen fog és jön velem, míg csak lakásunkba nem értünk.

Te jó asszony! Édes anyám! Hogy borultál rám szívettpő zokogással, amint megláttál.

És én meg csak bámultam. Hol téged, hol a jó tisztelendő atyát néztem... Miért sirtok ti most? Hisz jó voltam. Ott voltam a misén. A miért kimentem a mezőre? Hisz oly gyönyörű idő van... hoztam virágot is, ni milyen szép csomó.

— Édes kis árva lányom!... Tedd oda apád koporsójára...

Meghökentem... Nem látok sehol koporsót, hát akkor... ijedten nézek körül... meglátom apuskát. Ott feküdt ágyában csendesen, nesztelenül, kezei a mellén összekulcsolva...

Azután elvitték a jó atyát... Milyen is az élet? Hiszen értem, ki csak színlődő, beteges váz vagyok, nem kár... de apám... maga a viruló egészség volt, őt meg ez ölte meg.

Ne zakatolj oly nagyon, te nyomorult szív... Hisz sok minden vár még rám... Ennek a szegény özvegynek, az én jó anyámnak kell a

kezet kell feléje nyújtani s nem szabad magára hagyni.

A tapasztalás mutatja, hogy a legjobb iskolák is elégtelenek a magyarosítás fokozottabb terjesztésére. A horvát és vendgyermek az életben gyorsan elfelejtik azt, amit az iskolában tanultak, mert nincs olyan intézmény, nincsenek olyan eszközök, amelyekkel tovább lehetne vezetni a magyar kultúra felé.

Arra kell tehát nekünk a Dunántuli Közművelődési egyesület fiókja, hogy a magyarosodást előbbre vigyük, az iskolából kikerülő ifjúságot támogassuk s nemzeti érdekeinket, kulturánkat a gaz merényletektől, amelyeket a Dráván tulról intéznek, megvédelmezzük.

Őrszemeket kell állítani a határszélekre s apostolokat kell küldeni a nép közé, hogy azt az alapot, amelyet az iskola rak le, az ellenünk folyó izgatás szét ne rombolhassa.

Üdvözljük a lelkes vezéreket, akik a mozgalmat megindították s mindazokat, akik őket követik.

Aktualitások.

(Egy király halála.) Egyre szaporodnak a véres áldozatok, akiket gyilkos kezek löknek le a trónról. Egyre szaporodik azoknak a fanatikuskoknak a száma, akik a királyok véres tetein keresztül keresik a milliók boldogabb jövődjének útjait.

Katasztrófák felé haladunk, az őrző, az elvadulás, a véres korszak katasztrófái felé.

Egyik oldalon a reakció, a másikon a zabolátlanság, az anarkia fenyegeti a nemzeteket. A forrongást, a lelkek viharát, a szélsőségek harcaát az orgyilkosok munkája jelzi. S amikor egy-egy koronás fő lebukik a porba, elmélkedhetünk felette: mit hoz a jövő a mi unokáinknak?

Dom Carlost, Portugália zszarnoki hajlandóságu királyát nyílt utcán lelőtték s Francot, a zszarnok diktátort halálra kereste a fanatizált emberek tömege.

A véres esemény elhalgattatta egy ideig a forrongást, megbénította a reakció fegyvereit.

könnyeit letörölni, boldoggá, megelégedetté tenni az életét...

Az évek teltek... a sok gonoszság, melyet anyám ellen elkövettek az emberek, már egész megedzették a szívemet.

Jó Istenem! Szép májusi este történt... kinn voltunk a kis erdőn egy majálison... akkor voltam először... azóta se többet.

Ott ismerkedtem meg veled! Szép, jó és derék ember, vonzódtam hozzád mélységesen... aztán téged is tisztelt, becsült jó anyám, hát én is...

Hajh, de az irigy sors, nem engedte, hogy a virág illata elringasson édes ábrándokba. Akkor lettem beteg, sokáig... feküdtem hosszasan...

De a jó Isten meggyógyított. Keztem régi jó színiemet visszanyerni, csak a te arcom anyám, az volt becsült és bánatos.

Emlékszel úgy-e, mikor először mentünk sétálni a betegség után... Te, ő, meg én... Még a kis ligetbe is bevetődünk, a hol a levegő is tisztább, a hol a madár is szebben énekel.

Leültünk egy kivágott törzsre... olyan csendesen ültünk, csak a lelkünk beszélt. De azt tudtam, hogy boldogok voltunk. Nem is vettük észre, hogy eltelt az idő, csak halljuk egyszerre a csengő esteli harangszót... és

De ki tudja: nem fog e még több vér serkenni annak az átkos munkának a nyomában, amelyet a hatalom mindenre kész szolgálai végeznek az agyonanyargatott nép rovására?

Az a szerencsétlen király, aki alattvalói golyótól halt meg; az az ifjú herceg, aki bizonyosan szerette a népet s lelkében nemes elhatározások csiréit hordozta, nem csak a gyilkos golyók áldozata, hanem azé a szellemé, amely az államok kormányzásában, a népek feletti uralkodásban nem a milliók üdvét, a szabadság eszményének érvényesülését, hanem a hatalom fentartását és kiterjesztését tekintti céljának.

A középkor lelke él és bilincset kovácsol. A fanatizmus életre kel s vérrel, gyilkossággal akarja szétörni a bilincseket.

A magyar ember nem képes megérteni: hogyan emelhet valaki fegyvert felkent királyja ellen. A magyar nemzetnek szent az uralkodó személye, mert önmagát magasztatja fel benne s király és nemzet a törvény uralma alatt állván, az uralkodó nem lehet a nemzet zszarnoka.

Amikor szabadságunkat és alkotmányunkat védjük, a királyt is szolgáljuk vele, mert a jövő a nagy átalakulásban a trónokat csak a szabadság tarthatja fenn.

Orgyilkosok nem szolgálják soha a szabadság eszményeit. Királyok véréből üdv nem fakadhat. De a királytragédiákból egy nagy tanulság szól felénk: a királyoknak legnagyobb kincse a népek szabadsága, legjobb testőrség a népek szeretete.

(Kérő levelek.) Ha valaki a vármegyei közgyűlés tárgysorozatába pillant, feltűnik, hogy mennyi az adományokat kérő átirat. Kulturális, művészi, tudományos, jótékonyági és még sok másféle célokra kérnek a vármegyétől pénzt, pénzt és pénzt.

Nincs olyan nemesebb célokat szolgáló egyesület, amely pénzt ne kérne, nincs olyan mozgalom, amely a vármegyék anyagi támogatását igénybe ne akarná venni.

Rengeteg sok olyan nemes és szent cél van, amelyre a vármegyék szívesen áldoznának, de immár alig lehetne az összes kérelemzőket kielégíteni. Szívesen építenék Árpád emléket, szívesen látnák, hogy népszanatóriumok létesüljenek; azt mindenki elhíheti, hogy a vármegyék lelkesedéssel karolnák fel a népjóléti, a tudományos és humanitárius intézményeket, de alapjaik idestova annyira kimerülnek, hogy a jóakarata nál sokszor nem mehetnek odább.

Az az ostrom, amelyet kérő levelekkel a vármegyék ellen intéznek, a társadalom erőtlenségének szomorú bizonyítéka. A szubvenciók országában csak állami, vármegyei és városi támogatással tudnak a legnemesebb célokat szolgáló mozgalmak is dűlőre jutni.

akaratlanul is ott térdepeltünk egymás mellett és ajkaink egyszerre rebegték:

— Üdvözlégy Mária!...

Mintha a lázas zakatolás kifáradt volna. De a szemekben erős fény villog és az élet — nem, a szív fáklyája tovább susog.

A napsugár pedig vigan ugrál a falon... és a beteg arcára visszaül az égi mosolygás...

... Szép rózsák e mosolyok! Ja női kebel legszentebb rózsái... a martyromság glóriái...

... De, azért mindig éreztem én itt valami bántó szurást... meg aztán az az öldöklő köhögés... Szegény ember, hogy biztatott...

engem is, téged is jó anyám! És tényleg megint jobban lettem. Elkezdtek szólni a szép álmokat és tervezgettünk... együtt leszünk azért mind a hárman... Ha a tél nem fog semmi ismétlődni, akkor...

A beteg kimerül... rendetlenül piheg és idegesen mormolnak az ajkak... Talán érzi a lélek, hogy a testi fék gyenge... Mesél a lélek magának, mert nem délibáb a szív első tavasza.

... De mi az!? Mit látok? Apám te vagy? Hivsz, hogy menjek veled... Megyek, megyek, csak ne ölelj úgy magadhoz... öleléseid fagyos, csókokod nedves... megyek apám, csak engedj el, engedj... — De nem megyek!... Mi

Igaz, a társadalom túl van terhelve mindenféle adókkal. De túl vannak immár terhelve a vármegyék is. Nem esoda, ha a késő átiratok legnagyobb részét jóakarattal tudomásul vesszük.

(A cserebók.) Mi benszülött göcsejiek így hívjuk a cserebogarat, ezt a kedves, ártatlan jószágot, amelyet annyira szeretünk, hogy lehetőleg megvédelmezzük a drága életét.

A cserebóknak most télvíz idején, amikor pajodja még a föld mélyében folytatja áldásos tevékenységét, a földművelésügyi miniszter rendelete kölcsönzött aktuális fontosságot. A kormány ugyanis nem tartja olyan kedves és ártatlan jószágoknak a sárga cserebogarat, mint mi a figyelembe ajánlja a gazdáknak a pusztítását. Ezzel a rendelettel kapcsolatban írjuk a következő sorokat az állatvédelemről, a hernyókról és a cserebókokról.

Persze ha soraim valahol a külföldön látnának nyomdafestéket, bizonyosan azt hinnék, hogy nekem is valami bogár motoszkál a fejemben. Mert mi köze a hernyónak és a cserebogárnak az állatvédelemhez, mikor tűzzel, vassal, méreggel pusztítják a nyomorult férgeket. Pusztítják igen, pusztítják másutt, de nem nálunk, ahol — úgy látszik — az állatvédelem kiterjed a cserebókra is, amely a földművelési miniszter és a bogarászó tudósok biztos tudomása szerint a jövő tavasszal rengeteg mennyiségben fog megjelenni, hogy lelelje a fák lombját.

Mi nem haragszunk a cserebogárra, mert azt tartjuk, hogy abban az esztendőben van jó gyümölestermés, amikor sok a cserebogár. A gyümölcsben való bőség és a cserebogár között valami okozati összefüggést keresünk és hagyjuk pusztítani a férgeket.

Pedig meg vagyunk írva szigorú szabályrendeletben, hogy pusztítani kell a cserebókot is, a hernyót is.

A hernyó szintén rettenetesen grasszál a mi vidékünkön. A férget nem pusztítják, a madarakat ellenben valósággal irtják. Alig hallani madárdalt; alig rebben el egy-egy szárnyas, mert nemesak ostoba suhancok keresik a fészkeket, hanem még gazdák is gyűlölik a szolgát, amely éles csőrrel kiássa a fából a szűt; a cinkét, amely lyukat kopogtat a tők oldalába s a sok apró madarat, amely néha napján megkóstolja a cseresnyét, de elpusztít millió férget.

Aki nem látta, hogy más gyümölestermő vidékeken hogyan védelmezik a madarat és hogyan irtják a férget, az nem hiszi el, hogy mi egy század leforgása előtt elérjünk a cserebók, a szelid cserebogár pusztításáig.

Ismeretes dolog, hogy a cserebogár kifejletéhez három év kell. Ez idén lesz három éve a legutolsó cserebogaras esztendőnek. A hatóság-

lesz az én édes anyámból . . . óh anyám, drága jó anyám . . .

A lázas, zavart beszédet gyorsan elfojtja a pihegés. A kimerült arcon újból mosoly játszadozik . . . de már a tüzes szemeket a selyem pillák takarják be.

A játszi napsugár rózsákat tűz arra a fehér márvány arca és diékoszorút fon a feje köré.

Nyomasztó esend. Csak olykor-olykor hallik egy elfojtott zokogás.

A beteg falyítja szemeit és felül ágyában. Erőtlenül, alig hallhatóan ejti ki e szót:

— Anyám . . .

A fájdalmas anya ráborul és az elötörő fájdalom hatása alatt össze-vissza csókolja.

— Mi az édes lányom? . . . Hol fáj . . .

Az pedig hálatalten nyitja fel jószágos szemeit és mosolyogva mondja:

— Na mi a baj anyám . . . Nem fáj semmi . . .

És mosolyogva dől vissza a párnákra . . .

A napsugár behatol a befüggönyözött ablak nyílásai között. Hirdeti az életet és az ágyon mosolyogva alezik egy szép menyasszony . . . halva.

A pajkos sugár végig oson a mosolygó arcon és lecsókolja a kihült ajkakat.

Hantke Emil.

gok újra kibocsátják a rendeleteket s a gazdák nem tesznek semmit.

Mert ez nálunk így szokás.

(Hangversenyek és muzikusok.) Minden héten halomszámra kapjuk a meghívókat. A bállok divatja lejárt; inkább hangversenyeket rendeznek helyi művészekkel.

Ez ellen természetesen senkinek sem lehet kifogása. A hangverseny vidéken olcsóbb mulatság, mint a bál, mert a hölgyek törvényt hoztak arra nézve, hogy hangversenyekre nem kell akkorá parádé, mint bálba. Nem is szólván a szellemi osemegékről és műélvezetről.

Amibe a hangverseny mánia ötletéből bele akarunk kapaszkodni, az a műsor összeállítás, különösen a zeneszámok kiválasztása s ezzel kapcsolatban nemzeti zenének teljes elhanyagolása.

Tudjuk, hogy a művésznép a magyar zenét egyszerűen lekicsinyli. Sőt tovább megy. Azt mondják, hogy nincs is magyar zene; legalább is olyan, amely művészi fejlődésre képes. Ez ebben a felfogásban nevelik az ifjúságot is, amely azután abban keresi a zenei tudás magasabb fokát, hogy a klasszikusokért lelkesül s nem becsüli semmire a magyar nótát. A cigány marad a nemzeti zene egyetlen apostola.

Ez a felfogás érvényesül minden hangverseny műsorában. A karakó-nyomoródi ifjúság hangversenyén a kántor száz esztendő zongoróján Chopin etudót ad elő a helybeli segédtanító. A dalkör Mendelssohnnal kinlódik; a hőstenor Grieget énekel s aki öt meg nem érti, azt lesajnálja a sárga földig.

Sőt — akár hiszed el ezt nyájas olvasó, akár nem — egy műsorban az is olvasható volt, hogy Mozart szimfoniát hureolt valaki a közönség elé egy pedálos Schunda cimbalom segítségével.

Magyar nótáról manap már Iborfián is alig lehet szó. Magyar nótát csak muzsikáljon a cigány mulató parasztok fülébe. Művelt ember már csak a klasszikusok felé fordul.

Nem jártunk ugyan a művészet magasabb régióiban, de úgy érezzük, hogy van magyar zene, van magyar ritmus, amely teljesen elüt az internacionális muzsikától, amely nekünk tetszik, amelyet tehát érdemes művelni.

A művészet nem öncél, hanem az ember gyönyörködtetésének, tökéletesülésének eszköze. Amely zene képes arra, hogy az emberek millióit gyönyörködtesse és felemelje, az művészi zene. Legalább is azokra a milliókra nézve művészi, akikre művészi hatással van. Magyarországon van tízmillió magyar, akiknek magyar zene kell, de a zongoramestereknek nem kell. A zongoramesterek pedig nagy urak, művelt zenészek, mert külföldiek, rendszerint németek. Egyszerűen kiszorították a divatból a magyar zene tanítását, mert ők, akármilyen kitűnően játszik a klasszikusokat, egy igazi magyar darabot meg nem tudnak tanulni, mert ahhoz nem elég a kotta és hosszú ujj, ahhoz még szív és érzék is kell.

Az apák, anyák pedig meghajolnak a mesterek akarata előtt. Bizonyosan tudom, hogy sok szülő féltésvél tapasztalja, hogy a fia megveti azt a nótát, amelyhez ifjúkori lelkesedés és ábrándok emléke fűzi; tudom, hogy a nemzetközi zenéhez nem ért s fejugást kap a Lohengrintől, de hallgat és engedelmeskedik. Nem tehet másképp, mert a szomszéd kisasszony is csak klasszikusokat játszik; a hangversenyek műsorában ma már csak symphonia, románc, rapsodia, opera szerepelhetnek. Ki az ördög fizetne a sárga cserebogárért, fecskéért, golyáért, sárga violának zöld leveléért? Sőt még házi koncerteken is elértéktelenedett a magyar ritmus. Aki magyar dalt játszik, arról úgy szól a dícsérő kritika, hogy egészen cigányosan muzsikál. Aki operariát, vagy valami silány kuplét ad elő, az pompásan énekel; aki magyar nótával jeleskedik, az csak jó dalos ember lehet, ami pedig a zenében jártasok előtt lekicsinylést jelent.

Olyan ostoba ember nem akad, aki a nemzetközi zeneművészetet, az örökszép klasszikusokat lebecsülje a helyrejut-utyu előnyére. Csak azt vitatjuk, hogy a magyar zene is művészet. Ha csak nekünk nyújt is gyönyörűséget s ha csak minket tanít is lelkesülni, akkor is művészet, amelyet a német karmesterek, sőt még a klasszikusok kedvéért sem

szabad, nem lehet lenézni, lekicsinyelni, sutba dobni. Mi akarjuk a magas zenét is, de ennek a szépségeiért s ennek a divatjéért nem dobjuk el a magunkét. Mert félig divatkérdés a klasszicizmus. Nem annyira az izlés és a zenei képzettség magas foka juttatta kizárólagos uralomra a klasszikus muzsikát, mint inkább a divat, amely osinált már az irodalom terén is akkora ostobaságokat, hogy a hősök édes szavu fülemüle zengéssel beszélték szenvedélyeikről s a pásztorok szonettekkel és madrigálokkal terelték haza a birkákat. Később rájöttek arra, hogy az írónak úgy kell beszélnie, hogy megértse, akihez beszél és úgy kell beszélnie, hogy elhiggyék neki azt, amit mond. M j d rávezeti az idő a muzikusokat is arra, hogy minden néppel a maga nyelvén lehet legjobban beszélni; legjobban megérti a saját ritmusát s a szíveket az melegíti fel legjobban, ami iránt fogékony-ságuk van.

Az a bajunk, hogy a zene apostolait külföldről toborozzuk. Ezek pedig elhódítják a nemzeti muzsikától azokat a tehetségeket is akik szívesen szentelnék tudásukat a magyar zenének. Nem is igazi zenetanító, aki legalább nem német. Ha nincs kéznél egy bécsi konzervatóriumot végzett zenei portentum, folyamodni kell egyért, fogni kell egyet. Ha nem tud magyarul, akkor már egészen bizonyos, hogy a zenéhez kitűnően ért.

Kár pedig magunkat az orruknál fogva vezetett idegen műveltségű emberekkel. Mert hát igaz, hogy egy kicsit még meglátszik rajtunk az ázsiai származás, de ez legalább eredeti s hadd alakítsuk át a saját guszatusunk és tehetségünk szerint. A németek, a kultura matorjai azt a vádat szórják felénk, hogy civilizációra képtelenek vagyunk s amink van, azt is tőlük loptuk. Igaz ugyan, hogy sokat tanultunk a némettől, de drágán megfizettünk mindenért. Lopni azonban nem loptunk semmit; sőt ha lehetne, abból is sokat visszaadnánk, amit tanultunk s amit az érdemes germán urak önként hagyogattak nálunk. Szívesen visszaadjuk a szászokat, a német állambölcséséget járulékaival együtt; valamint az izlésünkbe, nyelvünkbe belekeveredett összes germanizmusokat.

Ez a germanizmus a mi egyik nagy szerencsétlenségünk. Mentsünk meg tőle mindent, ami megmenthető. Ne dobjuk áldozatul nemzeti művészetünk utolsó foszlányait is.

Azért véreim, göcsejiek, ne klasszikuskodjatok Iborfián és Mukucsfaluban is, hanem ha már dalolunk és muzsikálunk, ne resteljük a nagy zenészek rosszul előadott és rosszul értett művei mellett jól eldalolni a mi szép nótáinkat, amelyekből ki fog sarjadni a jövő magyar zene.

A pölöskei tüzvész.

Leégett község.

Zalavármegyeének egy virágzó, jómódu községe romokban hever. Pölöske majdnem teljesen elhamvadt s derék, szorgalmas magyar népe tél közepén hajléktalanul, nyomorogva, kétségbeesve néz a jövő elé.

Rettenetes nyomokat hagyott a pusztítás. Hét emberélet esett áldozatul a bős elemnek s tízennégyen kinlódna irtózatoss égési sebeikben.

Üszkös falak jelzik az utca hosszát, egy-egy megmaradt kémény mered ki a romokból, kerítéseknek, pajtáknak nyoma is alig maradt, a házakban elégett minden, ami gyulékony. Amelyik épület tüzet fogott, leégett az földig, minden bennevalóval együtt. Csak a pusztá élet megmentésével lehetett gondolni. A szegény emberek kis vagyonát, a tehetősebbek jólétét elnyelte, megsemmisítette a lángtenger.

Szomorú, kétségbeesett hely most Pölöske község, amelyre úgy ráuehezedett az Isten ostora. Temetővé, szomorúság tanyájává változott az egész falu s ahol előbb esendes jólétben, becsületes munkában éltek az emberek, most nyomor ütötte fel a fejét és az elkeseredés zokogása hallik.

Ekkora tüzvész félszázad óta nem pusztított Zalavármegyében. Ilyen rémesen nem dult az elem emberemlékezet óta.

Szívet facsaró látvány az, ami a tüzvész után elibénk tárul s rémes még hallani is azokat a borzasztó jeleneteket, amelyek az égő faluban lejátszódtak.

A tűz keletkezése.

Hétfőn reggel hat óra körül csendesen aludt még a falu nagy része. A jószág körül foglalatokoskodó férfiak voltak csak ébren. Az asszonyok, gyermekek akkor kezdtek kászolódni.

Irtózatosszélvész dühöngött. Északról esapott a vihar, amely reosgettette a lombtalan fákat s rázta a házikók ablakait.

Egy háznál lakodalom volt az éjszaka. Reggelig szólt a zene, járták a táncot. Virradatkor — 6 óra után — kezdett oszladozni a társaság. Ekkor érkezett a lakodalmas ház udvarára egy pölöskei gazda, aki vasárnapra meg akarta fogadni a muzsikusat. Az udvarról látta meg, hogy a falu egyik végén láng esap fel. Annyi ideje sem volt, hogy tüzet kiáltson, egy pillanat alatt lángokban állott mellette egy ház, rögtön utána a második, harmadik. Néhány másodperc alatt tiz tizenöt ponton égett a falu.

A rettenetes vihar nekifeküdt az égő zsuffedeleknek, szétszórta a kazlakat s égő csóvákat, tűzáradatot ragadott magával. Üvöltött a szél s majd az égig ragadta, majd a földre esapta a lángot, amely elpörkölt mindent, amire hozzácsapta a szélvész.

Mire néhány ember tüzet kiáltott s a harangok felé szeladt, hogy felriassza a népet, már nem lehetett vérgimenni az utcán. A harangok alatt égett az állvány, tűzbe borultak a kerítések, égtek az élő fák, égett még a föld is, amelyet telehordott a szél zsarátnokkal.

Dermesztő vészkiáltás hangzott fel s a reoség, ropogásból, a vihar ordításából kétségbeesett sikoltások váltak ki. Az istállókba rekedt állatok vad üvöltése belevegyült az istenitélet zajába s a kavargó fergeteg hordta a lángot egyik tetőről a másikra. Egy-egy összeroskadó ház romjaiból fekete füst, a mellette kigyuladó tetőből fényes lángoszlop esapott fel.

Lehetetlen azt látni, ami ebben a rémes órában történt. Mintha a pokol minden réme elszabadult volna, hogy csóvát vessen az emberek házaira. A vad szél, mint a sátán kacagása gunyolódva tombolt a lángtengerben, amely összefolyt az utcán, mint egy lángból álló árvíz.

Egyik háztól a másikig, egyik utcasorról a másik sorig egy tűzben állott a tér. Mintha a levegő is égett volna. Amelyik portára felröppent a vörös kakas, ott nem maradt egy rongy sem. Kiegett a ház, mint egy kipörkölt odu. S az ágyból kiugrott félméztelen emberek, siránkozó asszonyok, tehetetlen gyermekek jajszava, erős férfiak kétségbeesése hiába tört az ég felé. A pokol pusztított, s a romboló elem gunyolta az emberek tehetetlenségét, gyarlóságát, gyengeségét.

Nem lehetett ott menteni semmit. Ekkora veszedelemmel szemben csak játékszer minden oltó eszköz. A tűzfeoskendő vizsugara le sem hullhat, gózzé válik a nagy hőségben. A rengeteg máglya meg sem közelíthető s a levegőben röpdülő tüzes sárkányok gyujtanak mindenütt, ahová lezuhananak.

Háromnegyed óráig tartott a lángtenger áradása. Háromnegyed óra alatt leégett egy egész falu. A romhalmaz napokig égett, füstölgött, a fák szenes ágai még világítottak éjszaka is, de a vésznek elég volt háromnegyed óra, hogy kidühöngje magát a szerencsétlen falu felett.

Kétszáznál több épület hamvadt el, közte ötven lakóház. Hatvannégy gazda ment tönkre s 300 ember lett hajléktalanná. Rengeteg takarmány, butor, kenyér, gabona, ruhanemű veszett a tűzbe. Több szarvasmarha, 38 drb. sertés, mintegy 1500 darab baromfi pusztult el. És felemésztette a láng a lédifában őrzött, megtakarított garasokat is. Tizezer koronát meghalad a megsemmisült készpénz. A kár több százezer koronára rug, amelynek csak nagyon csekély része térül meg a biztósító társaságoktól.

A tűz Vörös Károly pajtájában keletkezett. Talán a lakodalomról hazatérő vendég dobott el egy égő szivart, vagy a szél esapott a száraz tetőre a kéményekből felszálló sziporkát. A vizsgálat nem tudott semmit kideríteni.

A nyomor.

És most hová?

Nincs hajlék, nincs kenyér, nincs ruha. Minden elveszett. A legtöbb embernek csak a rajta valója maradt meg. És még a boldogabbak voltak azok, akik szeretteik kezét foghatták, akik didergő gyermekeiket keblükön melengethették.

Mert hét halott úszkös hullája maradt a romok alatt.

Hétfőn estig nem evett a falu népe egy falatot sem. Az északi szél megdermesztette a hiányosan öltözött emberek tagjait s a pusztulás sívár tanyái között éhez, fázó sokaság kereste, siratta vagyonszáját, otthonát, elvesztett mindent.

A hajléktalan népet azután beszállásolták az iskola termeibe; akinek rokonait, barátait megkímélte a vész, oda huzódott, vagy az uradalomnál s a szomszédos falvakban keresett menedéket.

A ruhátlanokat felruházta az emberi könyörület s aki tehetett, sietett segíteni, vigasztalni, enyhíteni a rettenetes esapást.

A nyomorúság, a kétségbeesés minden alakban megjelent. Jó gazdák koldusbotra jutottak, szegény emberek földönfutókká váltak; fázó s éhezó gyermekesereg, mint megdermett, agyonhajszolt, fészkeikből elkergetett madarak huzódtak meg az iskolában, amíg szüleik a füstölgő romok parazsát oltogatták.

Az áldozatok.

Következett a legszomorubb kötelesség: a halottakat kellett a romok alatt felkutatni és eltemetni.

Heten haltak meg a tűzben s sok a súlyos sebesült. Dr. Grünér Adolf zalaegerszegi városi főorvos kötözte be a nyomorultak sebeit még hétfőn. A halottakat pedig ravatalra tették s a gyász szíveket szagattott.

Özv. Vörös Józsefné, szül. Tóth Anna, a községbíró 73 éves agg édes anyja még feküdt, mikor a tűzilárma felverte a falut. A bíró legelőször az öreg asszony megmentésére gondolt s édes anyját kivezette a telekre. A bíró azután szaladt a veszedelem helyére, hogy kötelességét teljesítse. Nemsokára kigyult a bíró háza is. A bíró kétségbeesve futott a telekre anyja után, de nem találta. Az agg nő visszament a házba, hogy amit lehet, megmentse. Két derék esendő, a bucsuszentlászlói órs tagjai, életük kockáztatásával bement az égő házba, de már csak halottat hozhattak ki, mert a szegény asszonyt megfojtotta a füst.

Németh Józsefné szül. Varga Zsófi 56 éves asszony berobant a lángban álló házba, hogy csekélyke ágyneműjét megmentse. Fel is nyakibolta már s kifelé tartott. Ekkor a tető egy része leszakadt, égő zsuff zuhant az ajtó elé, amely elzárta a kijárást. A szerencsétlen asszony elégett hulláját ott találták meg a tűzhely mellett. Öt gyermeke maradt, akiknek fájdalma szívzakító.

Turkovic Gábor 48 éves gazda házának teteje egy pillanat alatt teljesen lángban állott. A szegény ember látta, hogy a tűz egész életének keresményét felemésztli. Minden vesztélyben forgott. A lédifában néhány száz korona megtakarított pénz, legalább azt akarta kihozni. Bement a házba, a pénzt ki is vette a lédifából s markában szorongatva kifutott az udvarra. Arca bukkott s elégett. Keze öklöbe volt szorítva, a testével fedezte pénzét, amelyből 12 korona ezüstpénz maradt meg elszenesedett ujai között. Ötvege és négy gyermeke maradt.

Igy pusztult el *özv. Tóth Jánosné szül. Peczei Ágnes* 65 éves asszony is. Az égő házban feküdt gyermekágyban az öreg asszony menyje. Tóthné beszaladt, hogy a betegot figyelmeztesse a veszedelemre s pénzcsekéjét s ruháit kihozza. A fiatal asszony felkapta néhány napos gyermekét s kirohant az udvarra. Tóthné azonban tovább időzött odabenn s mire kijött, elnyelték a lángtenger összefolyó hullámai. Az udvarban találták meg egészen elszenesedve.

Legborzalmasabb volt *Csercsics József* gazda családjának tragédiája. Három gyermeke és minden vagyona elveszett. Csercsicsné három hónapos kis gyermekét ölbe kapva szaladt ki az égő házból. Odakünn vette észre, hogy a kis hat éves *Mari* nem jött vele. Örjögve akart a házba rohanni, de leánya, a tizenhat éves *Klára*, egy szép serdülő hajadon, megelőzte. Az anya szivszorongva látta, hogy rohan a lángokon keresztül a hőselekű leány, aki néhány másodperc alatt karjain hozta testvérkéjét. Ekkor esapott le a láng s egy irtózatosszélvész, amely leterítette a leánykát. Klára nővérére, a kis *Mari*ra bukkott s meghaltak mind a ketten. Testeik úgy összeforrtak, hogy nem lehetett őket szétválasztani, a kis leány halálusájában nénye mellébe vájta apró kezecskéit. Másnap

reggelre meghalt a kis 4 éves *Joska* is. A boldogtalan szülők súlyos égési sebekben kínlódnak.

Szerdán temették el az áldozatokat. Felhangzott az úszökké vált faluban a gyászének, a zokogás s viiték a koporsókat egyik temetőből a másik temetőbe. Felmondja a szolgálatot a toll, amikor erről a gyászmenetről kell írni. Képzeltetek el hét koporsót a kormos, még füstölgő romok között, 300 hajléktalan embert, a koporsóra boruló szülőket, éhezó fázó, síró árvákat, egy hosszú, szomorú menetet, kétségbeesett néma tekinteteket s hozzá a fájdalommal halotti éneket, amely a siralom völgyéből tör az ég felé panaszosan, könyörögve, vigasztalásért esedezve.

Ott voltak a temetőben gróf Batthyány Pál főispán s Treztyánszky Ödön árvaszéki elnök is, akik azért mentek a szerencsétlenek közé, hogy vigasztalást vigyenek s önbizalmat öntsenek a kétségbeesett nép szívébe.

Segítséget!

Felébredt a részvét vármegyeszerető. Pölöske község megmaradt házai, az uradalom, Nyáry Kálmán tisztartó, ifj. Nyáry Kálmán intéző, a szomszédos földbirtokosok, Skublics nővérek zalaszentmihályi gazdasága, a szomszéd falvak lakossága sietett az első segílyt nyújtani.

Zalaegerszegben hétfőn délelőt megindult a gyűjtés. Az állandó választmány ülése alkalmával gróf Batthyány Pál főispán kezdeményezésére néhány száz korona gyűlt össze s ebből már két szekér kenyéret küldtek Pölöskére. Az éhezó emberek hálaival fogadták az adományt. Soknak kiosordult szeméből a könny arra a gondolatra, hogy alamizsna kenyérré szorult, mikor tegnap még jómódban élt. Volt olyan gazda is, aki nem tudta megszegni a feléje nyújtott kenyéret, úgy elfogódott a lelke. Hiszen tegnap még egyik leggazdagabb embernek tartották s ma egy sorba álljon az utjáró koldussal! Inkább éhezett nagy kétségbeesésében.

Két jólelkű urasszony: id. és ifj. Nyáry Kálmánné urnők ötven-hatvan gyermek részére főztek meleg ételt. Megható volt a kicéhezett gyermekek ebédje, amelyet a nemes szívek szeretete készített nekik.

A szomszédos falvakban sok hajléktalan kapott tanyát, sok éhezó ember ennivalót s a pórán menekültek ruhát.

A leégett gazdák állatait ideiglenesen az uradalom, Skublics nővérek zalaszentmihályi gazdasága s a szomszéd falvak látták el takarmánnyal. Sok gazda úgy keresgélte össze az állatait, mert a nagy veszedelemben azt sem tudta, kinek az istállójába kötötte be, kinek a gondjaira bízta.

Gróf Széchenyi Béla koronaőr, a pölöskei uradalom tulajdonosa jólelkű főúr, aki hír szerint a napokban megérkezik s személyesen fog intézkedni a segílynyújtás iránt.

De meg kell mozdulnia az egész vármegyének s a szerencsétlenek felé kell nyújtaniuk segíly kezünket. Véreink pusztulásának, egy magyar község rettenetes sorsának meg kell indítania a szíveket. A sors által sújtott nép érezze meg a társadalom szívének dobbanását s keltsen benne bizalmat azok iránt, akiket a sors elhalmozott jótéteményeivel s adjon neki erőt a küzdelemre, a nélkülözésre, amely reá vár.

Elhagyott gyermekek.

Legmegrendítőbb volt a gyermekek nyomorúsága. A szülők nem tudták őket táplálni, ruháik elégték s nem volt hely, ahová a gyermekeket elhelyezték. Soknak anyai ruhája sem maradt, hogy a metsző hideg ellen védekezzenek. Meztelen lábbal menekültek s később rongyokkal kötötték be az apró lábukat.

A szegény szülők tehát az állami gyermekmenhely zalaegerszegi telepéhez fordultak, hogy vegye fel gyermekeiket addig is, amíg sorsuk valamelyest jobbra fordul.

Csütörtökön 32 gyermeket hoztak be Zalaegerszegre a pölöskei uradalom szekerei. Dr. Halász Miksa telepörvos azonnal elhelyezte őket. A rendőrszobában gyűltek össze a gyermekek s kísérik s oda sereglettek azok a jószívű emberek is, akik a kis árvákat pártul fogták.

Csupa egészséges, szép gyermek. Néhányan közülök kiválóan értelmesek s szépek. Valamennyi szomorú, csak néhány öibeli csecsemő mosolyog, gögicsél. Két kis árva leányka szív-

szagatóau sir az anyja után, egy másik anyja szoknyájába kapaszkodva könyörög, hogy ne hagyja itt. Könyező anyák, mélyen lesújtott apák állanak sorban.

Egy óra alatt 29 gyermek el volt helyezve, három visszament. Nem volt rábirható, hogy itt maradjon. A nagyobbacskaknak leg hamarabb akadt helyük. A szobor gyermekekért valóságos versengés támadt. Több gyermektelen ember, jószívű emberbarátok szeretettel, vigasztaló szóval vezették az aprókat meleg, barátságos otthonba.

A szerencsétlenül járt szülők megnyugodhatnak, gyermekeik mind jószívű emberekéknél s gondos felügyelet alatt vannak.

Jutalom a magyar nyelvért.

Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő következő nyílt levelet intézte a „Muraköz” szerkesztőjéhez:

Nyílt levél a Muraköz Szerkesztőségéhez.

Felkérem az igen tisztelt Szerkesztő urat, hogy a magyar nyelvben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanítók és tanulók 1905-6 tanévi, most már huszonegyedik és 1906-7 tanévi, most már huszonkettedik megjutalmazásáról szóló elszámoláson becses lapjában közzétenni sziveskedjék.

Az 1905-6 tanévi, huszonegyedik megjutalmazásra a következő, társadalmi uton begyűlt összegek állottak rendelkezésemre.

I. Zalavármegye törvényhat. bizott. adománya 600 K. II. Zalavármegye nemesi pénztárának választmányától 240 K. Összesen 840 K.

Az I. alattiból megjutalmazottak: Szay József drávavásárhelyi áll. isk. tanító 60 K. Tóth Sándorné perlaki áll. isk. tanító 60 K. Steinauerne Gáris Mária muracsányi közs. isk. tanító 60 K. Polesinszkyné Zrínyi Ilona csáktornyai áll. isk. tanító 60 K. Némethy Jánosné turnisai rk. tanító 60 K. Mártinosevics Julia csáktornyai kisdudovóné 60 K. Stridói állami iskola növendékei 30 K. Ráckanizsai állami iskola növendékei 20 K. II. hegykerületi áll. iskola növendékei 14 K. IV. hegykerületi áll. iskola növendékei 20 K. Királylakai áll. iskola növendékei 14 K. Orehovici áll. isk. növendékei 10 K. Podbreszti áll. iskola növendékei 9 K. Drávavásárhelyi áll. isk. növendékei 15 K. Zrínyifalvai áll. isk. növendékei 10 K. Nagyfalusi áll. iskola növendékei 8 K. Képzőintézet gyákorló iskola növendékei 20 K. Turosiscei áll. isk. növendékei 10 K. Mellinci áll. isk. növendékei 10 K. Gánicsai áll. isk. növendékei 10 K. Murakereszturi rk. isk. növendékei 10 K. Erdősfa rk. isk. növendékei 10 K. Molnári áll. isk. növendékei 20 K. Összesen 600 K.

A II. alattiból megjutalmazottak: Májer Károly hodosáni áll. isk. tanító 60 K. Rózsa Károly mellinci áll. isk. tanító 60 K. Szőke Kálmán murakereszturi rk. tanító 60 K. Heckenst Károly erdősfa rk. tanító 60 K. Összesen 240 K.

Az 1906-7. tanévi huszonkettedik megjutalmazásra rendelkezésemre állott:

I. Zalavármegye törvényhat. bizottság adománya 600 K. II. Zalavármegye nemesi pénztárának választmányától 240 K. Összesen 840 K.

Az I. alattiból megjutalmazottak: Danitz Sándorné stridói áll. isk. tanító 60 K. Balogh Ferenc II. hegykerületi áll. isk. tanító 60 K. Szép János cserenesőci rk. isk. tanító 60 K. Fischerne Dugovich Betti csáktornyai áll. isk. tanító 60 K. Páki Viktor katori közs. isk. tanító 60 K. A stridói állami iskola növendékei 38 K. Ráckanizsai állami iskola növendékei 20 K. II. hegykerületi áll. isk. növendékei 18 K. IV. hegykerületi áll. isk. növendékei 20 K. Királylakai áll. isk. növendékei 16 K. Molnári áll. isk. növendékei 16 K. Mellinci áll. isk. növendékei 10 K. Turnisai rk. isk. növendékei 12 K. Bellatinci rk. isk. növendékei 12 K. Podbreszti áll. isk. növendékei 8 K. Orehovici áll. isk. növendékei 8 K. Gánicsai áll. isk. növendékei 10 K. Cserenesőci rk. isk. növendékei 12 K. Drávavásárhelyi áll. isk. növendékei 16 K. Zrínyifalvai áll. isk. növendékei 10 K. Nagyfalusi áll. isk. növendékei 8 K. Perlaki áll. isk. növendékei 20 K. Csáktornyai áll. isk. növendékei 20 K. Csáktornyai gyákorló isk. növendékei 26 K. Összesen 600 K.

A II. alattiból megjutalmazottak: Winkler Anna perlaki áll. isk. tanító 60 K. Bezenhofer Mihály nagyfalusi áll. isk. tanító 60 K. Fekete Géza gánicsai áll. isk. tanító 60 K. Vugrincsi Nándor perlaki áll. isk. tanító 60 K. Összesen 240 K.

Vagyis ezen huszonegyedik és huszonkettedik megjutalmazás alkalmából kiosztatott összesen egyezerhatszáznyolcvan korona.

Végül megemlítem, hogy a „Muraköz” 1886. évi 43, 1888. évi 8, 1889. évi 7, 1890. évi 4 és 5, 1891. évi 7 és 8, 1892. évi 7, 1893. évi 7 és 40, 1895. évi 4, 1896. évi 7, 1897. évi 6, 1898. évi 7, 1899. évi 12 és 13, 1900. évi 20, 1901. évi 19, 1902. évi 19, 1903. évi 42, 1904. évi 46, 1905. évi 42, 1906. évi 52 számaiban, végül pedig jelen alkalmából közzétett elszámolásom értelmében, tehát összesen huszonkettedik kiosztatott összesen huszonkettezérszáznyolcvanhárom korona és negyven fillér.

A vonatkozó okmányokat esatolva vagyok, Zalaegerszeg, 1908. február hó 7-én.

Hazafiai üdvözléssel:

Dr. Ruzsicska Kálmán,
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Egerszegi krónika.

Rovatvezető: Publi.

Adybandi.

Igy nevezük mi mátkából jogász korunkban Ady Endrét, a kiról e lap mult heti térea rovatában Bódog Ferencről ismertetés jelent meg.

Hogy mi köze egy Nagyváradon jogászodott, Pesten elő újságíró — poctának ehez a rovatához, mely speciális egerszegi dolgokkal bibelődik, azt megmagyarázza az, hogy az ismertetés — hozzá ért ember szakavatott tollával lévén írva — élénk disputát keltett azon sajnós nagyon kevesek közt, kik egyáltalában itt Egerszegen foglalkoznak a legújabb magyar irodalommal.

Bódog Ferenc ur a rajongó imádatával, tehát menten minden objektivitástól dicsőíti Adybandit a fiatal Bünök és fekete Álmodok ifju Ápollóját.

És ezt nem tudom megállani szó nélkül. Világért sem a sértett ambíció, a tehetség érvényesülésének tágabb tere vagy tán a rosszakaratu irigység az, mely arra késztet, hogy ebben a rovatban — melyről tudva van, hogy jót senkiről sem szokott mondani — foglalkozom ismételten evvel az urral; hanem fáj az, hogy igaz magyar érzéssel bíró uri magyar ember ennyire érdemén felül méltatja ezt a fajából kivetkőzött, és minden faji sajátosságait megtagadó extravagáns lelket.

Képzelsen el az olvasó egy a külső csinnal egyáltalában semmit nem törődő blazirt alakot, ezen egy tipikus magyar koponyát, melyen a bajusz, szakál le van borotválva, a fekete, fényes haj éktelenül megnövesztve és akkor előtte áll Ady Endre. Már jogász korában is jellemző tulajdonsága volt, hogy soha egy táborban velünk, kik — akkor még volt rá elég alkalom — nemzeti eszmékért és célokért lelkesedtünk, nem küzdött, hanem ha nem gánicsolta nyíltan lapjában törekvéseinket, hát egyszerűen félre állt.

És most ez az Adybandi lábba ejtette az egész országot legújabb verskötetével!!

Istenem, hát hogy is megy ez a lábba ejtés? Csak ismerni kell azt a kritika gyárat, mely a fővárosi lapokat bírálatokkal ellátja. Hiszen nagyon jól tudjuk, hogy Vészi József milyen régi újságíró, és hogy egész generációt nevelt fel újságírókból. Természetes, hogy ez a generáció most széjjel szórva, egyik ennél, másik annál a lapnál dolgozik. És az még természetesebb, hogy Ady Bíró Lajossal mint legjobb barátjával, ki most Vészi József veje — kerülven fel Pestre a Budapesti Naplóhoz, bírja a legjobb barát apósának bizalmát. Na és az após, legyen bármilyen darabont, van még, elég befolyása (több mint másnak) e tekintetben, és megütteti a nagy dobót a jelen Magyarország a maga nemében páratlan, noch nie dagerversen lánglelkű ifju poctája fölött. Ha aztán egy-két lap, hová Vészi befolyása el nem jut, ellenkező kritikát és hozzá a másik véglétből ír a költemények felől, kész az általános érdeklődés. Ami nagyon könnyen meglehet, hogy Vésziék már evvel is előre számot vetettek.

Azt hiszem, hogy ez a nagy dobverés kész-

tette Bódog Ferenc urat is arra, hogy a kötetet megvegye, átolvassa, gyönyörködjék benne és ideális lelkével azt hívén, hogy a költő is olyan őseredeti tiszta magyar lélek, mint versei, hozanánakat zenjen neki. Megszerette a kötetet és benne íróját, nem csoda, ha csak úgy tobzódik a dicséreteiben. Milyen igaz is Goethe szava, hogy a gyűlölet elfogult, de a szeretet még inkább az.

Már Egerszegen voltam 1905-ben, mikor nyáron leutaztam Biharba. Pestől fogva egy kocsi szakaszban ültünk. Ady, meg egy mostani törvényszéki jegyző és én. Mindhárman Váradon jogászodtunk és mindhárman újságíróskodtunk. És mindhárman más és más lapnál. Ady abban az időben került haza Párisból. Mesélte élményeit, a melyekről lassan-lassan rátért a magyar viszonyokra. Hogy a latifundiumokat szét szedte, hogy az alapítványokat, mert azokból csak a magyar nyelvű nép testén élőkődő heréket nevelnek, elrabolta, mint régi vessző paripáján csak napi rendre térünk. De mikor a magyar faj rovására — ő, az ő-régi kálvinista család sarja — valamennyi itt élő nációt előtérbe helyezte azzal, hogy a magyar turya, gőgös, kegyetlen és semmi hajlandóság benne a civilizációra, erősen kikeltünk, ő nevetve és látszólag megvetve bennünket ment ki az étkész kocsiba, meg nem állva, hogy vissza ne szóljon:

— Azért boldogok vagytok ti elmaradottságotokban, mert hisztek még Istent is és nyargaltok ezen a fogalmon is, hogy: haza!

És ez az ember verskötetében mégis gyötrelmesen siratja hazáját. Ugy látszik, ez teszi a legújabb poctákat nagygyá, hogy ellenkezőjét írják annak, a mit érznek!

Privát életéről egyáltalában semmit sem akarok mondani. Ámbár, hogy ezt felemlíttem, ez se hiába volt. De egész működésén meg látszik a Wilde Oszkár utánzása. Csakhogy eltévesztí Ady, hogy Wilde teljesen a saját erejéből, ellenségei folytonos áskálódásai közt lett folyton nagyobb és nagyobb, még ő nála a hírnév keletkezése éppen ellenkezőleg történt. Wilde Oszkár joggal mondhatta magáról:

— Tudja-e, hogy mi az én életem nagy tragédiája? Hogy a zsenim az életembe fektettem bele, a műveimbe csak a talentumomat helyeztem el.

Adyknak nincs és nem is lesz tragédiája és valószínű hogy zsenijének és talentumának elhelyezését sem fogja soha összezavarni.

Különben Bódog Ferenc ezen írással bántani egyáltalában — miután mindenki meggyőződését tiszteletben tartom — nem akartam, csakis azért tettem, hogy ha ő méltónak tartotta Adyt feldicsérni, én is érdemesnek tartom őt lerántani. De meg higgye el, hogy kell ez a disszonáns hang, hiszen csak nemrég is egy irodalmi ünnepélyen Ady másik borzas fejű, de szerintem tehetségesebb kortársa, Dutka Ákos (a ki különben szintén egy redakcióban körmölt velem) olyan formán nyilatkozott róla, hogy Ady a második Petőfi, mert Petőfi is ostorozta a Pató-Pálókat, Petőfi is felzokogott a magyar átok sulya alatt és Petőfit is kigunyolták, és nem értették meg akkor, de a jövő meghozta neki az elismerést, éppen úgy, mint meg fogja hozni Ady Endrének is.

A kutyafáját most veszem észre, hogy mi ketten alighanem felköltöttük Adybandi iránt itt Egerszegen az érdeklődést.

Hol a boldogság mostanában?

Önök azt hiszik, hogy barátságos meleg szobában? Elhiszem, csak ne a Bányai kávéház kártyázó helyiségében képzeljék.

A nagy szél fuvás elől bemenekülnek mind az arany ifjak abba a bizonyos helyiségbe. A kik asztalhoz jutottak, kártyáznak, a többiek kibicelnek.

A középső asztalnál két megátalkodott Bányaházi lakó gyötörte egymást kontrákkal és szójátékokkal, ugyanannyira, hogy már a kibicék is kezdtek zavarogni.

Erre az egyik kibicere, ki a törvényszéknél jegyző, rászól a vesztés játékos:

— Hát aztán tudod-e, hogy hívják azt a rendeletet, a mit az elnök ad ki?

— Hogy? Hát főnöki rendelet!

— Ördögöt is . . . Degrétumnak!

Erre aztán, hogy hasoló kinos kifejezéstől megóvják magukat, hozattak a kibicék 3 decinként borokat.

És mit értek vele?

Azt hogy mire, az egyik elöl ki fogyott a bor, megszólal a most már nyerő játékos, a másik üres üveggel rendelkező felé.

— Elfogyott tek. cim bora. Hozass most te oimbora!

De a szerencsétlen kintütemett vissza akarván vágni így szavalt.

— Nem hozatok, mert többet elvből nem iszom.

— Hiszen én sem elvből, hanem pohárból iszom.

De már erre az egész helyiség fellázadt és hatalmas kártya kezében, közös erővel ki lökték volna a szerencsétlent.

Kiszáradt a rozmaring.

*Édes anyám kis kertembe
Rozmaringot ültetett,
Hogy a rózsám kalapjához
Ünnepnapon rozmaringot tűzhessek . . .*

*Más öleli szép szeretőm
Hitem, álmod, oda mind —
Édes anyám, kis kertemben
Kiszáradt a rozmaring . . .*

*Édes anyám, kis kertemben
Szomorufűzt ültessen,
S szomorufűz lombja alá
Egy feledni vágyó szívet temessen.
Teher annak ez az élet
Kinek álma oda mind;
A kinek a kiskertjében
Kiszáradt a rozmaring.*

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur az Erzsébet királyné ösztöndíjalap 1907 évi kamataiból három, egyenként 2500 és egy 1500 korona értékű ösztöndíjat, ezen alap 1908 évi kamataiból pedig négy, egyenként 2500 korona értékű ösztöndíjat szándékozik adományozni.

Ez ösztöndíjak bármelyikének elnyerése iránt oly magyar honosságú fiatalabb kereskedők folyamodhatnak, akik keleti kereskedelmi akadémiai tanulmányaiknak legalább jó eredménnyel történt elvégzése után legalább három évig gyakorlati kereskedelmi téren működtek és emellett igazolják, hogy a tanulmányozandó terület nyelvviszonyaiban járatosak és katonai szolgálatukat már teljesítették, vagy ez alól végérvényesen fölmentvük.

A pályanyertes valamely szabadon választandó és a pályázati folyamodványban megemlítenő jelentékenyebb külföldi kikötőben, mely nagy tengerentúli kivitellel bír, tartozik legalább egy évet tölteni úgy, hogy ott valamely nagyobb kiviteli cégnél állandó alkalmazást nyerjen, a kiviteli viszonyokat és kereskedelmi szervezeteket tanulmányozza s tapasztalatairól rendszeres jelentéseket és tudósításokat küldjön.

A pályanyertesek az ösztöndíjakat megfelelő működés beigazolása esetén formászerű pályázat nélkül is elnyerhetik, ha valamely reánk nézve jelentőséggel bíró kiviteli piacon állandóan letelepedni akarnának.

A részletes pályázati föltételeket az alulírott kamara az érdeklődőkkel szívesen közli.

A folyamodványok benyújtási határideje folyó évi február hó 15-ike.

II.

A »Fehér Kereszt« gyermekvédő egyesület 1908 évi április hó 11-ikétől 30-ikáig terjedőleg »Élelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítás« rendez Temeváron. A kiállítás ügyét a kormány és város hathatósan támogatják. Jelentkezéseket f. évi március hó 15-ikéig fogadtatnak el.

Miről az érdekelt körököt oly megjegyzéssel értesítjük, hogy részletes felvilágosítást a kiállítás végrehajtó bizottságánál (Temevár, Gyermekpoliklinika) nyerhetnek.

III.

A m. kir. székesfehérvári V. honvéd kerületi hadbiztonság ajánlatokat szerez be többek között Sopron, Kőszeg, Nagykanizsa, Kőrmend, Zalaegerszeg és Keszthely állomásokon elhelyezett honvéd csapatok tűzifa- és kőszén- szükségletének

a fedezésére. E tüzelő anyagok szállítására a folyó év július havában csak akkor hirdetnek nyilvános írásbeli versenytárgyalást, ha közvetlen beszerzési mód mellett a szükséglet fedezése előbb elérhető nem volna. Az ajánlatok folyó évi február hó végéig nyújthatók be, de az ajánlattevők érdekében áll az ajánlatok mielőbb való benyújtása. A részletes föltételeket a hadbiztonság kívánatra megküldi.

Sopron, 1908 évi január hó 31-én.

A soproni kereskedelmi és iparkamara.

Hivatalos-rovat.

Az 1894. XII. tc. 50 §-a alapján felhívom a város határában levő birtokosokat és birtokbérlelőket, hogy a belsőségekben, szőlőkben, gyümölcsösökben, majorokban és kertekben levő fákat és bokraikat a kártékony hernyóktól illetőleg hernyó fészkektől és lepketojásoktól, nemkülönben a darázs-fészkektől 1908 március hó végéig megtisztíttatni s az összegyűjtött hernyókat, hernyó s darázs fészkeket, hernyó s lepketojásokat elégetni el ne mulasszák, mert különben a jelzett munkálatokat a hivatkozott törvény 52 §-a értelmében költségre fogom foganatosíttatni, s azon kívül a 95 §-a k. pontja alapján a mulasztókat büntetni.

Ezen kihágás 100 koronáig terjedhet pénzbüntetéssel vagy megfelelő elzárással büntethető.

Felhívom a birtokosokat arra is, hogy az értékes gyümölcstermést tönkretevő férgek pusztításában a hatóságnak azzal is támogatására legyenek, hogy a mulasztók neveit akár a hegy-, vagy mezőőröknek, akár közvetlenül a városi hatóságnak szóval vagy írásban jelentsék be.

Zalaegerszegen, 1908 február 4-én.

Fülöp, h. polgármester.

Hirek.

A kultura ünnepe.

A magyar közművelődésnek és a hazafias szellemnek terjesztését munkálja a Dunántul tizenegy vármegyéjének területén közel két évtizedes fenállása óta a »Dunántuli Közművelődési Egyesület«, amelynek élén Széll Kálmán, Pallavicini Ede őrgróf és Rákosi Jenő állanak. Az egész Dunántul területét és a nagy nemzeti feladatok egész tömegét felkaroló általános D. K. E. közreműködését az egyes vármegyékben parciális egyesületek is támogatják és legfőképpen gróf Batthyány Pál Zalavármegye érdekében gazdag lelkes főispánjának s a megyei közélet fejlesztésében odaadó munkatársának, Árvay Lajos alispánnak köszönhető, hogy a nemzeti eszméknek Zalavármegye területén való terjesztésére most megalakul a »Zalavármegyei Közművelődési Egyesület« is, szerves kapcsolatban az anyaegyesülettel.

A hazai kultura fényes ünnep lesz a nemzeti közművelődés eme legújabb várának felavatása, mely mint köztudomásu, február hó 10-én déli 1 órakor fog Zalaegerszegen, a vármegyei közgyűléssel kapcsolatban, gróf Batthyány Pál vezetése alatt a vármegye székházán lefolyni.

Fáradhatlan buzgalommal és fényes tollával lelkesítette dr. Ruzsicska Kálmán a vármegye kiváló tanfelügyelője a megye hazafias társadalmát és munkálkodásával a közhangulatban megérlelte az eszmét a megalakítandó Zalavármegyei Közművelődési Egyesület érdekében. Ő dogozta fel az új egyesület alapszabályait és az ő körültekintő és gondos elabórumához mindenben hozzájárult Széll Kálmán elnöksége alatt a D. K. E. is.

A magyar hazát csak az egységes nem-

zeti kultura teheti valóban egységessé, magyarrá, nemzetivé, a nemzeti kultura gyors és hatályos terjesztésére pedig az állam erői csak akkor elégségesek, ha a társadalom erői egészítik ki azokat! Ezért örvendetes Zalavármegye hazafias társadalmának ezen nemzeti célú mozgalma, mely megteremtette a megyei közművelődési egyesületet és a mely saját erejéből kívánja első sorban megoldani azokat a feladatokat, amelyek Zalavármegye kulturai szükségleteinek kielégítését célozzák.

A kultura hétfői ünnepéu a D. K. E. küldöttségét Hertelendy Ferenc főrendiházi tag fogja vezetni és az alakulás nagyjelentőségű aktusán a D. K. E. részéről felszólalni azért, hogy hazafias örömeinek adjon kifejezést, amiért a kultura eszméje Zalavármegyében oly lelkes fogadtatásra talált.

Dr. Fodor Oszkár a D. K. E. főtitkára.

A vármegyei központi mezőgazdasági bizottság ülése. A Z. G. E. igazgató választmánya, mint központi mezőgazdasági bizottság Koller István elnöklele alatt ülést tartott, amelyen első sorban az 1907. évi XLV. t. c. (eseléd törvény) végrehajtása tárgyában alkotandó megyei szabályrendelet tervezetével foglalkozott; továbbá a lótenyész bizottmány újjászervezése s az 1908. évi állatdíjazások idejének és helyének megállapítása tárgyában határozott.

A szabályrendelet tervezet főbb pontjai: Cselédfogadás alkalmával, ha írásbeli szerződés nem kötött, a gazda bérlevelet köteles kiállítani. A bérlevélben a név, szolgálati idő, javadalmasítás és a szolgálati minőség feltüntetendő. A bérlevélre vonatkozólag egységes mintalap állapított meg. — A cselédváltás idejéül az előbbi szabályrendelet intézkedésének megfelelően a bizottság április 24-ikét kívánja fentartani. —

A gazda minden távozó cselédnek köteles elbocsátó levelet adni. — A felmondott cseléd részére helyszerzés céljából a törvény értelmében engedélyezendő két munkanap egységesen február 24 és 25-ében állapított meg. — A bizottság a szabályrendeletbe felvetni kívánja azt a rendelkezést, hogy a szabadságvesztésre ítelt cseléd maga helyett helyettes állítani köteles legyen. — A bognárt, kovácsot gazdasági cselédeknek kívánja a bizottság tekinteni, azzal a megjegyzéssel mégis, hogy amennyiben idegenek részére dolgoznak, a gazda és ezen iparosok között levő viszony az ipartörvény rendelkezéseit nem érintheti. — A gazda által előtegezett adólevonását a bizottság megengedni kívánja.

A bizottság kimondta, hogy 1908 évben Perlakon, Sümegén és Nován rendez állatdíjazást. Azon állatdíjazásokat, amelyeket a gazdakörök eleve be nem jelentettek, erkölcsileg támogatja, de anyagi támogatásban nem részesíti.

Ráczkanizsa község 1861 év óta évenként 5 vásárt tartott, 1896 évben azonban az ötödik vásárt, miután a községnek csak négy vásárra volt engedélye, betiltották. A község a kereskedelmi minisztertől az ötödik vásár visszaállítását kéri, annál is inkább, mert a vásártartási jogot öt vásár alapján szerezte meg a gróf Festetics családától. A bizottság a község által felhozott indokok alapján a kérvényt pártoló véleménnyel terjeszti a keresk. miniszterhez.

Az Osztrák Magyar Bank új tanácsosa. Hertelendy Ferenc főrendiházi tagot, Zalavármegye volt főispánját, a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület elnökét az Osztrák Magyar Bank múlt héten tartott közgyűlésén főtanácsossá választotta. Ezzel Hertelendy Ferencnek temesi főispánná való kinevezéséhez fűzött kombinációk elestek, ami ráuk zalaikra nézve azért kedvező, mert vármegyei közéletünk nem lesz kénytelen nélkülözni Hertelendy Ferenc értékes tevékenységét. A választásban érdekes az, hogy Hertelendy Ferenc több szavazatot kapott, mint neves osztrák államférfi, ami a közéletben szerzett elismert tekintélyének bizonyossága.

A belügyminiszter a pölöskei tűzkárosultakért. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a pölöskei tűzkárosultak részére 1400 K. segélyt utalványozott.

Szabad-Lyceum. A Z. I. és M. K. ma délután két szabad-liceumi előadást rendez 3 órákor és 5 órákor a főgimnázium természettani előadó termében. Haerter Ádám főgimn. tanár adja elő alaposan átdolgozva az „Utazás Kelet-Azsiába” című „Urania”-előadást 50 vetített képpel. Az érdekes és tanulságos előadásokra d. e. 10 óráig Breisach S. könyvkereskedésében, azontal Urbanek Károly dr. titkárnál (Wlassics u. 17.) és a pénztárnál lehet 10 filléres jegyet váltani.

Visszautasított panasz. Említettük, hogy a vármegyei tisztújítás ellen panaszt adtak be, amely Szeleánszky Nándornak aljegyzővé történt megválasztása ellen irányult. A panasz kifogásolta azt, hogy a választás alkalmával tisztviselők is szavaztak, másrészt azt vitatta, hogy a jelzett aljegyzői állás a tisztújítás alkalmával nem lett volna betölthető, miután az a tisztújító szék tartama alatt, lemondás folytán üresedett meg. A közigazgatási bíróság múlt héten döntött a panasz tárgyában s kimondta, hogy a tisztviselők mandátuma december 31-éig tartván, az ezen időn belül tartott tisztújításon szavazati joggal bírnak; az aljegyzői állás pedig betölthető volt, mert a pályázati hirdetmény az „összes állások”-ra vonatkozott. Joga lett volna ugyan a közgyűlésnek az állás betöltését elhalasztani, de eziránt indítvány elő nem terjesztett.

A pölöskei tűzkárosultakért. Deutsch Hermann, a zalaegerszegi központi áruház tulajdonosa a holnap — február 10-én — üzletében történő bevásárlások után 10%-ot, a kifizetendő számlák összegéből pedig 3%-ot a pölöskei tűzkárosultaknak ad. Reméljük, hogy a szép példát mások is követik.

A gyermekmenhely új igazgatója. A belügy-minister a szombathelyi állami gyermekmenhely igazgatóorvosi teendőinek ellátásával Lévai Ödön dr. budapesti gyakorló orvost bizta meg.

Előadás a finnekről. Ispánovits Sándor fővárosi tanár, kit a főváros két évvel ezelőtt tanulmányútra küldött ki Finnországba, a múlt vasárnap febr. 2-án a Zalaegerszegi Irod. és Műv. Kör meghívására városunkba is eljött, hogy rokonainknak, a finneknak néperől és országáról hirdetett előadását megtartsa. Délelőtt 10 órákor a főgimnázium ifjúságának tartotta meg tanulságos és érdekes előadását, délután 4 órákor pedig a nagyközönségnek, amely szép számban nagy érdeklődéssel hallgatta a rokon-szenves megjelenésű, fiatal tanárnak kellemes, esengő hangon megtartott előadását. Megtisztelte megjelenésével Batthyány Pál gróf főispán is egész családjával. Az előadást különösen az a körülmény tette közvetlenné, elevenné, hogy a fiatal tudós saját érdekes tapasztalatairól számolt be s a száz vetített képet saját felvételei alapján maga készítette. Így számos tanulságos, érdekes adatot, bizalmas részletet tudtuk meg a műveltségnek magas fokán álló rokon finn népnek életmódjáról, tiszta erkölcséről, szokásairól, dalos természetéről, józan, mértékletes életéről, természeti szépségekben gazdag, ezer meg ezer tóban bővelkedő, zordon éghajlatu országukról. A finnekről rajongó lelkes előadó célját, hogy érdeklődést, rokonérzést keltsen a finnek iránt, kik oly büszkéek reánk s annyira szeretnek bennünket, bizonyára nálunk is elérte, mint az ország számos más városában is. Csak az volt a kár, hogy e nagyszabású előadást oly kis teremben kellett megtartani, minő a főgimnázium természettani előadó terme, hol nagyobb számú közönség kényelméről, számozott ülőhelyekről stb. lehetetlen gondoskodni. De remélhetőleg a Kör hamarosan segít majd e bajon és már talán jövőre a jóval nagyobb és kényelmesebben hozzáférhető tornateremben fogja a vetített képekkel kísért előadásait megtartani.

Gyermekrajz kiállítás. Udvardy Ignác Ödön, a nagyváradi premontrai főgimnázium világi tanára, Udvardy Ignácnak, a zalaegerszegi felső kereskedelmi iskola ny. igazgatójának fia, földink Budapestben, a New-York kávéház souterrain helyiségében gyermekrajz kiállítást rendezett, hogy a rajzoló geometriát, mint a művészi nevelés alkalmas eszközét bemutassa. A kiállításról, melyet január 29-én Lipich Elek miniszteri tanácsos, a kultusministerium művészeti szakosztályának vezetője, nyitott meg, a fővárosi lapok nagy elismeréssel írtak s mind dícsérték az új módszert, amelyet a kiállító a

geometriai rajzoktatás körül követ. A kiállításról „A Hét” a következő kritikát hozta.

A New-York kávéház Souterrain helyiségében színes, lármás, hangos esiesérgéssel, sorakozik egymás mellé háromszáz rajzpapír. Udvardy Ignác Ödön, a nagyváradi gimnázium rajztanára hozta magával ezeket a rajzokat, apró tíz-tizenkét éves tanítványainak munkáit, akikben az ő keze ébresztgette fel szeretettel és türelemmel a gyermekekben alvó színösztönt. Nemesak pedagógiai szempontból kötnék le bennünket ezek a rajzok, de izgatják és érdeklik művészi ösztönünket is. A gyermek nem a komor és unalmas tussal mázolja be a rajzpapírját, nem pepecsel hig vízfestékekkel, hanem kezében a puha és meleg pasztellel megtanul látni, megtanul színeket kiválasztani, összehangolni és szeretni s így a mértani rajz többé nem üres és lélekölő penzum, hanem a színek melegségétől tüzesedik át és alkotásra serkenti a gyermekekben szunnyadó festőt. A dekoratív formákba beleujjongnak a színek és a gyermek felfedezi a színt, a szabadon, bátran kifelé törekvőt, az önmagáért valót s ösztönszerűen megérzi, amire később sok vastag könyv sem tanítaná meg, hogy a művészet semmit sem akar, csupán önmagát, még akkor is, mikor látszólag a reális élet merev formáihoz ragaszkodik. Láttunk itt tájképeket, melyeket a tanulók körzével és vonalzóval rajzoltak meg s aztán a saját fantáziájuk szerint pasztellel színezték ki. Egészséges, friss, üde benyomások, egytől-egyig a romlatlan gyermekfantázia szülöttei. Nálunk, ahol a művészi nevelés annyira hátravan, hogy egy országot kellene adni egy épkezéskönyv ötleteré, Udvardy Ignác Ödön ur modern és egyéniségfejlesztő rendszere révén megérdemli, hogy meleg, méltányoló szeretettel említsük meg a nevét.

Halálozás. Friedmann Jakab 85 éves korában Zalaszentgróton meghalt. A megboldogult atya volt Friedmann Lipót budapesti hírlapírónak.

A Kereskedelmi körben a múlt héten Borbély György főgy. tanár „Munka és kereskedelem” címen tartott előadást. Sokat vártunk az előadástól és sokat is kaptunk. Aki nem halotta az ő zamatos magyar beszédjét, eszmákban gazdag gondolatait, az élvezetes estétől fosztotta meg magát. Minden dícséretnél azonban, — amelyre amugy sem szorult rá — többet ér ha, bár csak igen vázlatosan is, előadásának tartalmát összefoglaljuk. Három főfoglalkozása van az emberiségnek: mezőgazdaság, ipar- és kereskedelem. Álljanak harmóniába e foglalkozások. Ne pártoljuk és fejlesszük egyiket, a másik rovására. A kereskedelem a közvetítést végzi, de új javakat is termel; mert emeli a mezőgazdasági és ipari termelést. Ne fogyasszunk többet a termelésnél, mert ekkor fényűzés, pazarlás áll be, mely rombolja az erkölcsöket, puhítja a testet. A magyar kereskedő igyekezzék magyar gyártmányokat forgalomba hozni, a magyar közönség magyar termelvényeket fogyasztani. Ekkor fog fejlődni mezőgazdaságunk, nagyot lendülni iparunk és kereskedelmünk. Ennek nyomába hág a jólét, a vagyon, a megelégedés, a boldogság. Mindennek előfeltétele a komoly munka. Munka nélkül petyhüdt a test, romlott a lélek. A munka edzi a testet, nemesíti a lelket, boldoggá teszi az embert. A matróz amikor fent az árbecon a vitorlákat feszíti nemesak duzzadt izmaira büszke, de arra is, hogy haszájának szolgál; dícsőséget, hirt és nevet szerez neki. Minden egyes ember munkája fokozza az ország jólétét, műveltségét, hírnevét. Már az iskola kezd a munkára való szoktatást, de be nem fejezheti. Az életbe kikerülő ifjunak feladata, hogy magát tovább képezze testben és lélekben. Ehhez lelki energia és kitartás kell. Győzzük le tehát önmagunkat. Gyönyörű példákat emlit. Szól az ifjakhoz, hogy dolgozzanak és csakis dolgozzanak. Ez edzetté teszi őket az élet minden küzdelmében, megóvja a kisértésektől, az erkölcsi romlástól. Tanuljanak a német kitartásból, a francia leleményességéből, az angol komolyságból. Nagy és hatalmas lesz akkor a magyar kereskedelem, gazdag és boldog egész Magyarország. Apóci Cseri János híres mondásával fejezi be előadását: „Lukább állj, mint menj; inkább menj, mint állj; inkább fuss, mint menj.” — Az igen nagyszámban megjelent hallgatóság percekig tapsolt a gyönyörű előadás hatása alatt és bizonyos, hogy Borbély előadása sokáig fog hallgatóságának gondolkodni valót adni. Lendületes szavak-

ban dr. László Pál ügyvéd, az Ifjak Körének elnöke köszönte meg az előadó fáradozását. — Legközelebb f. hó 12-én szerdán este 1/2 9 órákor László József m. kir. postatiszt tart előadást: „A posta intézmény” címen, amelyre különösen a kereskedő osztályt ez uton is meghívja az elnökség. (E. M.)

Mulatság. A zalaegerszegi ipartestület s iparos ifjúság által rendezett mulatság nagy közönséget gyűjtött össze az „Arany Bányák” szállodában. A műsor, amelyet Balaton Sándor állított össze és tanított be, mulattató és vonzó volt. Viosz Lenke k. a. és Guth János „Mézeshetek után” című párjelenete, a dalkör énekszámai, Weisz Nándor tréfás monológja s Balaton Sándor mókás kupléi egyaránt kitűnően sikerültek s frenetikus tetszésnyilvánításra bírták a közönséget. Műsor után kezdődött a tánc, amely kiválóan virádtig tartott.

Felülfizettek: Handler Istvánné (Sztgotbárd) 6 K, Schütz Sándor és fia, Horváth Károly, Kummer Gyula, Horváth Béla 4—4 K, Lázár Antal, Baly Béla 3—3 K, Lakatos István, Heinrich Vilmos, Saly Viktor, Deutch Ferenc, Morandini Tamás, Kocsuba Emil, dr. Huszár Pál, Ruszni Ilonka (Győr), Lovits Boldizsár, Papp Alajos, Kéner Dániel, id. Schuffenhauer Frigyes, Kakas Ágoston 2—2 K, Kuesera István 1—80 K, Wirth Károly (Szombathely), Lendvay László, özv. Tahy Rozália, Miszory Béla, Ling Rudolf, Mauthner Jenő, Dergács Gyula, Singer Miksa, Magyar Endre, Horváth Imre, Kuesera Antal, N. N., Portisch János, Vörös Gyula 1—1 K, Wapper Ignác, Lónyay János, Erdős Gyula 80—80 f, Lendvay Balázs, Ekler Sándor, Lendvay Pál, Toriszay József, de Sorgo Antal, Magyar József 60—60 f, Garai Lipót 50 f, Weisz Samu, Tölly István, Malek Rudolf, 40—40 f, Pintér Gergely, Horváth Miklós, Horváth Lajos 20—20 f.

Keszthelyi kérvénye a Balatoni-kiállítás segélyezése iránt. Megirtuk, hogy Keszthelyen 1909. évre, a balatonparti vasút megnyitásával egyidőben, kiállítást terveznek, amelyet a kormány is támogat. A kiállítás eszméje mind szélesebb körben hódít s kétségtelen, hogy annak erkölcsi sikere már eleve biztosítva van. Az előmunkálatok serényen folynak s Keszthelyen minden kör felkarolta a kiállítás ügyét, amely hivatva volna arra, hogy a Balatonvidék, sőt az egész Dunántul kulturáját, iparát, gazdasági terményeit egyesítse. Hogy a terv mennyiben lesz kivihető, nagyrészen financiai kérdés s attól függ, hogy a balatonparti vármegyék minő támogatást nyújthatnak. Zalavármegye közönségétől a keszthelyiek 10.000 koronát kérnek. A kérvény a múlt héten érkezett be s holnap a közgyűlés elé kerül, miután azonban a kiállítás ügye még csak az előkészítés stádiumában van, végleges határozat aligha várható. Biztosra vesszük azonban, hogy a vármegye a kérelem elől elzárkózni nem fog.

Zalaegerszegi pénztintézetek. A zalaegerszegi takarékpénztárak múlt héten tartották meg évi közgyűléseiket. A mérlegek meggyőzheték a részvényeseket s a közönséget arról, hogy mind a három intézet gyarapszik, erősödik s a rájuk bízott vagyon biztos helyre van letéve.

A pénzváltás a zalaegerszegi takarékpénztárakat alig érintette, legfeljebb az értékpapír állományban mutatkozik értékesökkenés. A betétek azonban örvendatosan emelkedtek s ez a jelenleg annál kedvezőbb, mert az emelkedés majdnem teljesen kisebb betétekből áll, ami a nép gazdasági erejének gyarapodására mutat.

A Zalaegerszegi Takarékpénztár mérlege 3.786.123 K 61 f betétállományt tüntet fel; a váltótárca állománya 1.822.797 K 16 f, törlesztési kölesönök 225.908 K 45 f, értékpapír állomány 483.355 K 50 f. A tartalékalapok meghaladják a 230.000 koronát.

Az intézet 1907 évi nyeresége 81.722 K 52 f volt, amelyből egy-egy részvényre 80 K osztalékot adott az intézet. Jótékony célokra a közgyűlés 560 koronát szavazott meg.

A közgyűlés február 1-én volt Hajik István elnöke alatt.

A Zalamegyei Központi Takarékpénztár betétállománya 2.026.353 K 36 f, váltótárcaja 1.245.089 K 94 f, jelzálogkölesöne 935.323 K 79 f, az értékpapír állomány 130.700 K. A tartalékalapok 135.000 koronára rugnak. A tiszta nyeresemény 47.374 K 55 f, amelyből a tartalékok bő dotálása után a 400 koronás egész részvény után 60 K s 300 koronás félrészvény

után 20 K osztalék jutott. Jótékonyosra 565 koronát szavazott meg a közgyűlés.

A Zalavármegyei Takarékpénztár ezidei mérlege a pénzügyi folytonos emelkedéséről és realitásáról tesz bizonyosságot. Az állományok évről-évre növekednek s a tartalékalapok az ideai átutalásokkal 60000 koronára emelkedtek. A betétállomány 957.560 K 56 f., a váltótársa 840.442 K 86, jelzálogkölesönök 203 698 K.

A közgyűlés múlt héten volt Krosetz István igazgató elnöke alatt. Az osztalék részvényenként 52 koronában állapított meg. A felügyelő bizottságban megüresedett helyre Vogel Rikárd főgimn. tanár választott meg.

Megemlítjük, hogy mind a három intézet a betétkamatlábót a múlt év folyamán $4\frac{1}{2}\%$ -ra emelte s hogy a múlt évi nyeresémből mind-egyik jelentékeny összegeket vitt át 1908 évre.

Közgyűlés. A szegény gyermekek felruházására alakult helybeli „Chanuka” egyesület múlt vasárnap, f. hó 2-án tartotta meg, esekély érdeklődés mellett, évi rendes közgyűlését. Az egyesület farsadhatlan pénztárnoka terjesztette elő a múlt évről vezetett számadását, mely szerint a bevétel volt 1454 K. 79 f., kiadás pedig 1323 K. 14 f., pénztári maradvány tehát 126 K. 79 f. Van az egyesületnek egy alapítványa, melyet Stern Sári bécsi lakos adott; ez 400 korona papírradékból áll s takarékpénztári betétje, mely 1185 K. 55 fillért tesz ki. A helyesen vezetett számadás elfogadtatott és pénztárnoknak a fölmentvényt megadta a közgyűlés. Az egyesület kiadásait a szegény gyermekek felruházása emelte, a mennyiben ez 836 K. 94 fillért tett ki.

Kivándorlási ügyök. Most, mikor tömegesen térnek vissza hazánkba Amerikából keserű osalódással eltelve, szinte hihetetlennek hangzik, hogy akadjon ember széles e hazában, a ki elég lelketlen ahhoz, hogy magyar véreit kivándorlásra osábita. És mégis találkozott ilyen vármegyénkben Hegyi György csabrendeki lakos gazdaember személyében, a ki, mint kitudódott, rendszeres ügynöke volt egy külföldi cégnek, melynek szállította a munkabíró magyarokat. Egy újabb ilyen szállítványok utnak indítása alkalmával rájöttek a turpisságára. Horvát Józsefet és nejét akarta Amerikába szállítani, azonban a soproni határrendőrség elcsipte őket. A megijett nyomozás kiderítette, hogy Hegyi volt a közvetítő, mire megindult ellene a vizsgálat s ennek eredményéhez képest a sümegi járás főszolgabírája Hegyi Györgyöt 500 kor. pénzbüntetésre és egy hónapi elzárásra ítélte.

A muraközi dohánytermelés. Megirtuk annak idején, hogy a vármegyei mezőgazdasági bizottság kérelmére a földművelésügyi miniszter elrendelte, miszerint Muraközben dohánytermelési kísérletek végeztesse. A dohánytermelési felügyelőség azonban ezideig csak Siridó község jelentkezett dohánytermelési engedélyért. Ugy látszik, hogy a muraközi nép nem nagyon lelkesedik ezért a jövődelmező termelési ágért, vagy nincs kellőleg tájékozva.

Adományok. A „Zalamegyei Központi Takarékpénztár r. t.” a helybeli állami felsőkereskedelmi iskolában a folyó tanévben a legjobb érettségi vizsgálatot teendő 2 szegénysorsu tanuló részére 20 koronát adományozott, melyért hálás köszönetet fejezi ki az igazgatóság.

A Zalaezerszegi Takarékpénztár részvénytársaság 70 koronát, a Zalamegyei Központi Takarékpénztár részvénytársaság pedig 30 koronát volt szives adományozni a Zalaezerszegi nőegylet javára, mely adományokért hálás köszönetet fejezi ki az egyesület elnöksége.

A Zalaezerszegi állami elemi iskola szegénysorsu tanulói tanszereinek beszerzésére f. évi február hó 3-án kezelmhez származtatott husz korona segélyezésért fogadja a Zalaezerszegi Takarékpénztár részvénytársaság nagytekintetű igazgatósága a tanulók nevében hálás köszönetem nyilvánítását. Az igazgatóság.

A Zalamegyei központi takarékpénztár r. t. a Zalaezerszegi munkás-egyletnek husz koronát adományozott, melyért köszönetét nyilvánítja az elnökség.

A Zalaezerszegi takarékpénztár részvénytársaság a „Kenyér Egylet” javára 40 koronát, a Zalamegyei központi takarékpénztár pedig ugyan ezen célra 30 koronát adományozott, mely kegyes adományokért hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

A Zalaezerszegi takarékpénztár negyven és a Zalamegyei Központi Takarékpénztár hetven koronát volt szives a Karácsonyfa-egyesület részére küldeni, mely adományokért hálás köszönetet fejezi ki az elnökség.

A Zalamegyei központi takarékpénztár és a Zalaezerszegi takarékpénztár részvénytársaság 70 70 koronát adományoztak a népkönyhának. Ugyan e célra gyűjtött Rosemberg Zsigmondné urnő 38 koronát, melyet az előbbi adományokkal együtt hálásan fogad és hírlapilag nyugtatványoz özv. dr. Isó Jánosné, a népkönyha elnöke.

A Zalamegyei Központi Takarékpénztár a Zalaezerszegi tanítói járáskör segélyegyletének 20 koronát volt szives adományozni, melyért hálás köszönetet fejezi ki az elnökség.

Az elagott iparosok alapja javára a Zalavármegyei takarékpénztár 35 K, a zalamegyei központi takarékpénztár 30 K, az iparos tanoncok jutalmazására a Zalaezerszegi takarékpénztár 10 K voltak szivesek adományozni, fogadják az ipartestület hálás köszönetét.

A Zalamegyei központi takarékpénztár a szegény gyermekek felruházására alakult „Chanuka” egyesület nemes céljaira 30 koronát adományozott.

Köszönetnyilvánítás. A Zalaezerszegi ipartestület és iparos ifjuság önképző egyletének február hó 2-án tartott mulatsága műsorában szives közreműködőknek és pedig Kulcsár Gyula főgymnáziumi tanár urnak érdekes és tanulságos felolvasásáért, Viosz Lenke kisasszonynak ügyes fellépéséért, valamint a polgári daloskörnek sikerült énekszámáiért ezton is hálás köszönetet fejezi ki az ipartestület és az iparos ifjuság önképző egyletének elnöksége.

A körjegyző urakat tisztelettel kérem, fogantossítsák a vármegyének múlt évi szept. 9-iki közgyűlésében hozott ama határozatát, mely kimondja, hogy „Zalavármegye az 1848-49. évi szabadságharcban” e. könyvemet „kegyeleti és hazafias kötelessége a vármegye minden községének megvenni.” A határozat kihirdetett a vármegyei hivatalos lap múlt évi okt. 3-iki számában. Ez a hivatalos lap jár minden községnek. A könyv ára 4 korona. A vármegye a munkát „örökbeesük”-nek jelenté ki, a Magyar Tud. Akadémia pedig 600 koronával jutalmazta. Zalaezerszeg, 1908. február 6. Hazafias tisztelettel Novák Mihály a könyv írója és kiadója.

A Csány szobor pénze. Egy vármegyeszerte ismert férfi, akinek már nagyon sokszor meggyült a baja a büntető törvénnyel, felbuzdult a vértanu emlékezetén, gyűjtő ívet csinált s összedett egy csomó pénzt Csány szobrára. Az adományokból azonban a szoborbizottság pénztára egy garast sem látott. Hogy hogy nem, a bíróság tudomást szerzett a dologról s az érdemes gyűjtőt felelősségre vonta. A hazafi azonban derekasan védekezett. Elismerte, hogy a pénzt tényleg összegyűjtötte s nem szolgáltatotta be a szoboralap pénztárába, de a saját céljaira sem használta fel. Sőt! A takarékpénztári kamatokat keveselvény, kihelyezte az összeget 8%-ra. Fel is mutatta az adólevelet, amelyben az adós elismeri, hogy a Csány szobornak annyi és annyi készpénzben leolvasott kölcsönrel adósa, kötelezi magát, hogy előleges felmondásra tartozását visszafizeti stb. Szóval rendben volt a dolog egészen, csak az a hiba történt, hogy az adós Amerikába szökött. Erről pedig a hazafi nem

tehet. A bíróság most a kötelezvényt láttamozó tanuktól akarja megtudni, hogy nem hamis-e az irás. Az egyik tanu szerencsére kéznél van, mert az igazságszolgáltatás egy esztendőre lakást adott neki a Zalaezerszegi fogházban. A szavahihető férfi valószínűleg meg fogja mondani az igazat.

Bűnösök. A nagykanizsai törvényszéknél hat napig tartó esküdtszöki ülészek volt, amely alatt hat bünesetet tárgyalt le a bíróság. — Skvoroz Pál husz éves víziszennygyörgyi legényt aki a korosmában Flinesces Istvánt egy üveggel agyondobta, a bíróság az esküdtek verdiktje alapján másfél évi börtönrre ítélte. — Nagy György fakosij legény több társával mulatott. A korosmában volt Hadolies István asztalos legény is, aki horvát dalokat énekelt. Előfött dühre lobban Nagy Gyurka s belekötött Hadoliesba. Később az utcán folytatódott a veszekedés, aminek a vége bicskázás lett. Nagy mellbe szurta szegény asztalost, aki rögtön meghalt. Nagy György négy évi börtönnel lakol cselekedetéért.

Halál a jég alatt. Somlai Gyula kisörsi lakos a Balatonon szánon akart átmenni. A száon alatt beszakadt a jég és Somlay eltűnt a vízben. Hulláját csak másnap találták meg.

Megkerült kerékhajtó. Unger Antal Zalaezerszegi nyomdász háziszolgája, Nekhám Ferenc 200 koronát elsikkasztott s azzal megszökött. A pénz elfogyott s tegnap Nekhám Ferenc jelentkezett a budapesti főkapitányságnál.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda orót és életörömet kölcsönöz nekik a

Scott-féle Emulsió.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle többször végiggyöt — a halászt — kérjük ügyelembé venni.

Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá erősítőleg hat az egészségre és az egész szervezetre. De e mellett igen jótékony hatással van a szoptós gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Beleesett a kutba. A Homokkomárom községhez tartozó Nagyhegyen lakott Pitye Anna. Keddea az asszony a kutra ment vizért. Amint a vödört kiemelte, valószínűleg megcsuszott, a kutba esett és meghalt. Csak hosszas keresés után találták meg holttestét.

Figyelmébe ajánlom a n. 6. községeknek, hogy tulhalmozott raktáramat kisebbíteni óhajtom, ennél fogva számtalan cikket bámulatos olcsó árban árusítok el. Eladásra kerül kb. 10000 mtr. különféle csipke 2 krajeártól kezdve, 500 vég himzés, 6000 mtr. seiyemdisz bámulatos olcsó áron. Férfi nyakkendő előbb 1 K, most 75 fillér. Zsebkenők, derék fűzők minde áron. Üveg, porcelán, kávé és tea szervizek 3 forinttól feljebb. Egyes üveg fajtákat és porcelán árákat minden elfogadható árban eladók. — Használja fel mindenki az alkalmat, hogy hasznos tárgyakat olcsón beszeressen. — Képkarteiket minden árban készítek. Tisztelettel: Deutsch Hermán központi áruháza, Zalaezerszegen.

Talált tárgyak. Az iparos ifjak estélye után a ruhatárban találtatott egy fekete és egy fehér zsebkenő. Átvehetők Popovics János keresk. köri szolgánál.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszűnteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintilgy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájca)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.

Leves, kávé, tea, étel vagy szesz italban egyformán adható, az ivó tudta nélkül.

A COZAPORNNAK az a csodálatos hatása, hogy ellenszenvenessé teszi az iszákosság a szeszest italt. A COZA oly eszedesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér, avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki s sok ezer férfit a szégyen és becstelenségtől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és

szerencséhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi, világhírű Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy 1500 köszönő irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld. A Cozapor teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul és németül levelezünk.

Ingyenpróbákat a valódi Coza-porból bérmentesen küld levélbeni felszólításra az alanti cég.

COZA INSTITUTE, 62, Chancery Lane, London E76 (Anglia).
Levelek 25, levelező lapok 10 fillérrel bérmentesítendők.

Időjárás. A múlt héten volt egy kis telünk is. Néhány óráig havazott s északi szél kavarta a fehér pelyheket. Nemsokára azonban elült a zivatar s enyhébb idő következett. A hét általában szeles volt s a hőmérő csak a déli órákban emelkedett a fagyponthoz fölé.

Elvesztett kutya. Özv. Skublies Jenőné zalaegerszegi lakosnak 4 hónapos fehér daxli kutyája — amelynek egyik füle fekete, — múlt hó 31-én délelőtt lakásáról eltűnt. A megtaláló 10 korona jutalomba részesül. Rendőrkapitányság.

Csikos - és „Hennebeg”
Kockás - selyem 75 kr.-tól
Moire - feljebb bérmentve és
Armure - vámmentesen. Minta
postafordultával.

Selyem

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrikt. Hennenberg in Zürich.

Piaci áraink a legutolsó hetiről 100 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor. 10	For. 10
búza		21-20	---
rozs		18-40	---
árpa		15-20	---
zab		15-60	---
kukorica		16	---

Nyílt tér.)*

Professeur Rechnitz József
táncintézete Zalaegerszegen.

Van szerencsém a mélyen tisztelt nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy

Zalaegerszegen, 1908. évi febr. hó 23-án, a Kummer-féle ház emeleti termeiben

Táncztanintézetemet megnyitom.

Beiratkozásokat szíveségből elfogad RADÓ HENRIK ur divatkereskedésében és február hó 18-tól kezdve pedig a táncintézeti irodában (Arany-Bárány-szálloda) lehet jelentkezni.

Kiváló tisztelettel
Rechnitz József
okl. táncztanár.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Laptulajdonosok: dr Csák Károly és Udvargy Ignác.

Jó étvágya lesz,

ha Kaiser

fodormenta cukorkáit

használja.

Orvosilag kipróbálva és ajánlja.

Nélkülözhetetlen emésztési zavaroknál, étvágytalanságnál, gyomor-fájásnál stb. Üdítő és élénkítő szer.

Egy csomag 20 és 40 f Schmidt Győző cukrászatában és Kaszter Sándor gyógyszerárában Zalaegerszegen.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Szerencsés

összetétele és a felhasznált borok gondos megválogatása eredményezi általánosan elismert kitünő minőségét.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben!

Kovács üzlet.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy május hó 1-én Zalaegerszegen, Rákóczi-utca 9. szám alatt

kovács műhelyt nyitok.

Több nagy városban szerzett tapasztalataim s iparom hosszabb időn keresztül való gyakorlása képesítenek arra, hogy a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetem.

Elvállalom a legfinomabb kocsimunkát s a legkényesebb patkolásokat, valamint a rossz patkolás miatt elromlott lábak helyreigazítását.

A patkolási tanfolyamot az állatorvosi akadémián végeztem.

Szives pártfogást kér

HORVÁTH JÓZSEF
kovács mester.

Felhívás!

Női kalapok

megrendelését, alakítását és díszítését olcsón a legszebb kivitelben és pontosan végzi

Pollák Edéné

divatárusnő Zalaegerszeg fő-utca

Horváth Miklós-féle ház a lakásban.

Gyászkalapok készítését azonnal végzi.

Az őrsgiek szarvasmarhája szépsége és erőteljességénél fogva még a külföldiek előtt is ismeretes, kik egyetlen vásárt sem mulasztanak el, hogy még tenyészállatokat is jó áron ne vásároljanak. Ezt pedig az

őrsgéi általános

t á p p o r

alkalmazása által érik el. Tegyen minden állattartó gazda ezzel kísérletet és meg fog győződni, hogy nemcsak szarvasmarháit, de lovai és juhait az emésztési zavarokból eredő étvágytalanságban nem fognak szenvedni, sőt erőben és husban gyarapodni fognak. A tehének tejelését pedig nagyban fokozza.

Kis doboz ára 70 fillér, nagy doboz ára 1 K 40 fillér.

Postacsomag 12 kis vagy 6 nagy dobozzal utánvét és bérmentes szállítás mellett 8 K 50 f.

Megrendelhető:

Saxinger Ottó

gyógyszerésznél Űriszentpéteren.

Nagy raktár

varrógépek, kerékpárok, vadász-fegyverek, forgópisztolyok, gramafonok (beszélőgépek), takaréktűzhelyek, villámhárítók, villanyesengő felszerelésekből és alkatrészekből.

Elvállal kezesség mellett fegyverek szakszerű javítását, barnítását, beégetését. Mindennemű díszmű lakatosmunkákat, díszkapukat, sírkerítéseket stb.

Nagy javító műhely

Megrendelések gyorsan és pontosan készíttetnek.

Varrógépek kényelmes részletfizetésre.

Horváth Imre

műlakatos és gépkereskedő

Zalaegerszege, Rákóczi-utca 10. sz. a.

Alulirott urodalmi főbérnökség amerikai szőlővessző telepén 75000 sima riparia portalis, 10000 drb sima rupestris monticola

szőlővessző

ezrenként 16 korona árban eladó.

Megrendeléseket elfogad

az urodalmi főbérnökség
Alsólendván.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dugyökéretű, olványokat felelősség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes Kadarka, Furmint, Slangamenka, Burgund, Oporto, Mézes-fehér, Karbenet, Sárféher, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 darab sima zöldoltvány	80 K
1000 " gyökeres I. osztály, 2 éves	180 "
1000 " II. osztály	140 "
1000 " sima Ripária-Portális I. oszt.	16 "
1000 " II. oszt.	9 "
1000 " gyökeres I. oszt.	30 "
1000 " II. oszt.	18 "
1000 " fásoltvány I. oszt.	200 "
1000 " II. oszt.	140 "

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár egynegyed részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel

Sárkány József

Gyöngyös, (Hevesm.)

Ismeri-e a zalaegerszegi királyt?

a „Kalap Királyt“

— a pénzügyi palota mellett. —

Nála óriási a választék kalap, sapka, ing, nyakkendő és száz más uri divateikben.

Figyelmes kiszolgálás!

Szolid árak!

Minden vevő,

aki 10 korona értékű bevásárlást eszközöl

MARTON MÁRKUSZ

(WEINBERGER H. ÉS FIA UTÓDA)

▲ ▲ URI- ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZÁBAN, ▲ ▲
egy életnagyságu képet kap ajándékba.

Ugyanott az idény előre haladottsága miatt női- és gyermekkabátok, boák, szövetek stb. áruk leszállított árban árusítatnak el.

ZALAEGERSEGEN, a megyeházzal szemben, dr. Obersohn ház.

Meghívó. Az Alsólendvai Takarékpénztár **rendes évi közgyűlését** 1908 évi február hó 29-én délután 2 órakor Alsólendván saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. c. részvényeseket tisztelettel meghívja az igazgatóság. A napirendre kitűzött tárgyak a következők: 1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása. 2. 1907 évi üzleteredményről előterjesztendő igazgatósági jelentés. 3. Ugyanazon évi zárszámadás és mérleg felülvizsgálása, valamint az elért jövedelemnek — az igazgatóság és felügyelő-bizottsági jelentés alapján — mikénti felosztása. 4. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása. 5. Az intézeti helyiségek kibővítésére vonatkozó tervek és költségvetések előterjesztése és a feletti határozathozatal. 6. Esetleges indítványok.

Mérleg-számla. Tartozik. Pénzkészlet 56.993.58, Váltótárca 2.315.110.45, Törlesztéses és jelzálog-kölcsönök 2.039.356.21, Kezeselt kötvénytárca 617.065.30, Hetibefizetési betétek alapján folyósított kölcsönök 283.971, Értékpapirtárca 339.248.50, Ingatlanok 55.653.48, Felszerelés 700, Előlegek fedezet mellett 25.836.50, Átmenő tételek 39.152.75. Összesen 5.773.087.77. **Követel.** Alaptőke 300.000, Tartalék-tőke 99.000, Intézeti tisztviselők nyugdíj alapja 55.000, Betétek, betét könyvekre 2.274.241.19, Hetibefizetési betétek 192.761.—, Tőkésítendő betét kamat 48720.69, Heti befizetési betét kamat tartalék 12624.90, Engedményezett jelzálog kölcsönök 1.155.459.85, Vizleszámított váltók 1.073.831.—, Folyószámla 418819.37, Fel nem vett osztalék 321, Átmenő tételek 63617.12, Tiszta nyereség: Át hozat 1906 évről 364.61, Folyó évi nyereség 78327.04, Összes nyereség 78.691.65. Összesen 5.773.087.77.

Alsólendva, 1907 évi december hó 31-én. **Fuss Nándor** vezérigazgató, **Pollák Lázár** h. vezérigazgató, **Csukics** pénztárnok, **Pollák** főkönyvelő, **Engel** könyvelő, **Neubauer** könyvelő. Ezen zárszámadást az Alsólendvai Takarékpénztár fő- és segédkönyveivel összehasonlítottuk, minden tekintetben helyesnek és a valódi tényállással megegyezőnek találtuk **Bellosics János** felügy.-biz. tag, **Eörsi Gyula** felügy.-biz. elnök, **Lázár Győző** felügy.-biz. tag.

